

Broj: X-KŽ-06/282
Dana: Donesena 27. 8. 2009. godine
Objavljena 2. 3. 2010. godine

Vijeće u sastavu: sudija Hilmo Vučinić, kao predsjednik vijeća
sudija Phillip Weiner, kao član
sudija dr. Miloš Babić, kao član

TUŽILAŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE

protiv

ZORANA ĐERIĆA, PERICE BUNDALA, RODOLJUBA TRKULJE, STOJKA
BLAGOJEVIĆA, MIRE JURIŠIĆA, MLADENA IVANIĆA, ZORANA ŠUPETE,
DRAGIŠE DRAGUTINOVIĆA, ZDENKE SAKANA, MILORADA MARJANOVIĆA,
MIRKA ROKVIĆA, RADENKA BOROJEVIĆA I NOVICE DAVIDOVIĆA

DRUGOSTEPENA PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Heikki Wendorf

Branioци podnosioca žalbe Mire Jurišića:

Mirko Dabić i Bekir Ferizović

Branilac podnosioca žalbe Mladena Ivanića:

Siniša Đorđević

SADRŽAJ

I.	1. Izreka	3
	2. Tok postupka.....	5
	3. Prvostepena presuda.....	5
	4. Žalbe i odgovori.....	6
II.	Pitanja u vezi sa prvim dijelom izreke – žalba tužioca	
	1. Zastara.....	8
	2. Dostatnost optužbe za organizovano zločinačko udruženje.....	9
	3. Podstrekavanje na zloupotrebu službenog položaja i ovlašćenja.....	11
	a) Podstrekavanje.....	12
	4. Odgovornost za davanje dara i drugih oblika koristi.....	14
	5. Odgovornost direktora šumskih gazdinstava.....	17
III.	Pitanja koja se odnose na drugi dio izreke	
	Dalje razmatranje žalbe tužioca	
	1. Vremenski period šumske krađe.....	19
	Žalba optuženog Jurišića	
	2. Ispravnost osuđujuće presude za djelo šumska krađa.....	20
	3. Dostatnost dokaza u odnosu na šumsku krađu.....	23
	4. Osuđujuća presuda za davanje dara i drugih oblika koristi.....	27
	a) Podstrekavanje na učinjenje krivičnog djela.....	27
	b) Dostatnost dokaza koji idu u prilog osuđujućoj presudi.....	29
	5. Zakonitost uloge Damjana Stanića kao informatora.....	30
	6. Izricanje krivično-pravne sankcije protiv optuženog Jurišića.....	32
IV.	Pitanja koja se odnose na treći dio izreke	
	Žalba tužilaštva.....	36
	Žalba optuženog Ivanića.....	37
	1. Valjanost optužbe za nesavjestan rad u službi.....	37

Broj: X-KŽ-06/282
Sarajevo, 27.8.2009. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, u vijeću Apelacionog odjeljenja, Odjela II za organizovani kriminal, privredni kriminal i korupciju, sastavljenom od sudija Hilme Vučinića, kao predsjednika vijeća, Phillipa Weinerja i dr. Miloša Babića, kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravnog savjetnika - asistenta Neire Kožo, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih Zorana Đerića, Perice Bundala, Rodoljuba Trkulje, Stojka Blagojevića, Mire Jurišića, Mladena Ivanića, Zorana Šupete, Dragiše Dragutinovića, Zdenke Sakana, Milorada Marjanovića, Mirka Rokvića, Radenka Borojevića i Novice Davidovića, zbog krivičnog djela zločinačko udruženje iz člana 370. stav 1. i 2. Krivičnog zakonika Republike Srpske (KZ RS), krivičnog djela zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 337. stav 4. KZ RS, krivičnog djela zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja u podstrekavanju iz člana 337. stav 4. u vezi sa članom 24. KZ RS, krivičnog djela šumska krađa iz člana 424. stav 2. KZ RS i krivičnog djela davanje dara i drugih oblika koristi iz člana 218. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), odlučujući o žalbi Tužilaštva Bosne i Hercegovine, od 22.8.2008. godine, žalbi branioca optuženog Mire Jurišića, advokata Mirka Dabića, od 30.8.2008. godine, kao i žalbi njegovog drugog branioca, advokata Bekira Ferizovića, od 15.9.2008. godine, žalbi optuženog Mladena Ivanića, od 16.9.2008. godine, kao i po žalbi njegovog branioca, advokata Siniše Đorđevića, od 22.9.2008. godine, izjavljenim na presudu Suda Bosne i Hercegovine, broj: X-K-06/282 od 24.6.2008. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 27.8.2009. godine u prisustvu tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine, Heikki Wendorfa, optuženih: Zorana Đerića, Perice Bundala, Rodoljuba Trkulje, Stojka Blagojevića, Mire Jurišića, Mladena Ivanića, Zorana Šupete, Dragiše Dragutinovića, Milorada Marjanovića, Mirka Rokvića, Radenka Borojevića i Novice Davidovića, u odsustvu uredno obaviještenog optuženog Zdenke Sakana, te njihovih branilaca – advokata: Gorana Bubića, Nikice Gržića, Milice Cvijanović, Mirka Dabića, Siniše Đorđevića, Ismeta Mehića, a u odsustvu uredno obaviještenih advokata Dragana Radovića, Nebojše Pantića i Bekira Ferizovića, donio je slijedeću

P R E S U D U

I. Odbija se kao neosnovana žalba Tužilaštva BiH i presuda Suda Bosne i Hercegovine, broj: X-K-06/282 od 24.6.2008. godine, u dijelu u kojem se optužba odbija, u odnosu na optužene Zorana Đerića, Pericu Bundala, Rodoljuba Trkulju i Stojka Blagojevića, za krivično djelo zločinačko udruženje iz člana 370. stav 2. KZ RS, i u dijelu u kojem se oslobađaju od optužbe optuženi Mladen Ivanić, za krivično

djelo zločinačko udruženje iz člana 370. stav 1. KZ RS, optuženi Mladen Ivanić, Zoran Đerić, Perica Bundalo, Rodoljub Trkulja i Stojko Blagojević, za krivično djelo zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja u podstrekavanju iz člana 337. stav 4. u vezi sa članom 24. KZ RS, optuženi Mladen Ivanić i Perica Bundalo, za krivično djelo davanje dara i drugih oblika koristi iz člana 218. stav 1. KZ BiH, optuženi Zoran Šupeta, Dragiša Dragutinović, Zdenko Sakan, Milorad Marjanović, Mirko Rokvić, Radenko Borojević i Novica Davidović, za krivično djelo zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja iz člana 337. stav 4. KZ RS, **p o t v r đ u j e**;

II. Žalbe branilaca optuženog Mire Jurišića, advokata Mirka Dabića i Bekira Ferizovića, odbijaju se kao neosnovane, dok se istovremeno žalba Tužilaštva BiH djelimično uvažava, pa se presuda Suda Bosne i Hercegovine, broj: X-K-06/282 od 24.6.2008. godine, **p r e i n a č a v a** u dijelu odluke o kazni u odnosu na optuženog Miru Jurišića, tako da se optuženom Miri Jurišiću, za krivično djelo šumska krađa iz člana 424. stav 2. KZ-a RS, za koje je oglašen krivim, utvrđuje kazna zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine i novčana kazna, kao sporedna kazna, u iznosu od 10 (deset) hiljada konvertibilnih maraka, a za krivično djelo davanje dara i drugih oblika koristi iz člana 218. stav 1. KZ BiH, za koje je također oglašen krivim, utvrđuje kazna zatvora u trajanju od 3 (tri) godine, pa se stoga **optuženi Miro Jurišić**, primjenom odredbe člana 53. stav 1., stav 2. tačka b) i stav 4. KZ BiH, **osuđuje na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 4 (četiri) godine, s tim da mu se istovremeno izriče i novčana kazna u iznosu od 10 (deset) hiljada konvertibilnih maraka**, koju novčanu kaznu je optuženi Miro Jurišić dužan platiti u roku od 6 (šest) mjeseci od dana pravosnažnosti presude, a ukoliko optuženi ne isplati u cijelosti novčanu kaznu, ista će se, u smislu odredbe člana 47. KZ BiH zamijeniti kaznom zatvora, tako što će se za svakih započelih pedeset konvertibilnih maraka novčane kazne odrediti jedan dan zatvora, ali zatvor u tom slučaju ne može biti duži od jedne godine;

III. Žalba Tužilaštva BiH u vezi osuđujućeg dijela prvostepene presude koji se odnosi na optuženog Mladena Ivanića za krivično djelo nesavjestan rad u službi iz člana 344. stav 2. KZ RS se odbija kao neosnovana, dok se žalba branioca optuženog Mladena Ivanića, advokata Siniše Đorđevića, uvažava i presuda Suda Bosne i Hercegovine, broj: X-K-06/282 od 24.6.2008. godine, **u osuđujućem dijelu koji se odnosi na optuženog Mladena Ivanića, za krivično djelo nesavjestan rad u službi iz člana 344. stav 2. KZ RS, u k i d a**, te se određuje održavanje pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja Odjela II za organizovani kriminal, privredni kriminal i korupciju.

U preostalom dijelu, koji se odnosi na oslobađanje dužnosti naknade troškova krivičnog postupka i mjere oduzimanja dvije novčanice, prvostepena presuda ostaje neizmijenjena.

O b r a z l o ž e n j e

IV. Tok postupka:

Prvostepena presuda:

1. Presudom Suda Bosne i Hercegovine, broj: X-K-06/282 od 24.6.2008. godine, optuženi Mladen Ivanić je oglašen krivim za krivično djelo nesavjestan rad u službi iz člana 344. stav 2. Krivičnog zakonika Republike Srpske (KZ RS); optuženi Miro Jurišić je oglašen krivim za krivično djelo šumska krađa iz člana 424. stav 2. KZ RS {za radnje iz tačke I 2. a) izreke presude} i Davanje dara i drugih oblika koristi iz člana 218. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH) {tačka I 2. b) izreke presude}; u odnosu na optužene Zorana Đerića, Pericu Bundalo, Rodoljuba Trkulju i Stojka Blagojevića optužba je odbijena za krivično djelo zločinačko udruženje iz člana 370. stav 2. KZ RS; optuženi Mladen Ivanić je oslobođen od optužbe za krivično djelo zločinačko udruženje iz člana 370. stav 1. KZ RS. Optuženi Mladen Ivanić, Zoran Đerić, Perica Bundalo, Rodoljub Trkulja i Stojko Blagojević su oslobođeni od optužbe za krivično djelo zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja u podstrekavanju iz člana 337. stav 4. u vezi sa članom 24. KZ RS. Optuženi Mladen Ivanić i Perica Bundalo su oslobođeni od optužbe za krivično djelo davanje dara i drugih oblika koristi iz člana 218. stav 1. KZ BiH; optuženi Zoran Šupeta, Dragiša Dragutinović, Zdenko Sakan, Milorad Marjanović, Mirko Rokvić, Radenko Borojević i Novica Davidović su oslobođeni od optužbe za krivično djelo zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja iz člana 337. stav 4. KZ RS.
2. Navedenom presudom je optuženi Mladen Ivanić osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 6 (šest) mjeseci, a optuženi Miro Jurišić na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine, te mu je istovremeno izrečena i novčana kazna u iznosu od 10.000 (deset hiljada) KM.
3. Također, na osnovu člana 188. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (ZKP BiH), optuženi Miro Jurišić i Mladen Ivanić, obavezuju se da nadoknade troškove krivičnog postupka. Na osnovu člana 189. stav 1. ZKP BiH svi optuženi (Mladen Ivanić, Zoran Đerić, Perica Bundalo, Rodoljub Trkulja, Stojko Blagojević, Zdenko Sakan, Milorad Marjanović, Mirko Rokvić, Zoran Šupeta, Novica Davidović, Radenko Borojević i Dragiša Dragutinović) koji su oslobođeni od optužbe oslobađaju dužnosti da nadoknade troškove krivičnog postupka, te će ti troškovi padati na teret budžetskih sredstava.
4. Pored toga, na osnovu odredbe člana 218. stav 4. KZ BiH od Damjana Stanića se oduzimaju dvije novčanice u apoenima od po 500 (pet stotina) eura sa

serijskim brojevima: N16012419168 i N16012419177, koje su korištene za davanje mita.

V. Žalbe i odgovori:

5. Protiv ove presude žalbu je izjavilo Tužilaštvo BiH zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede Krivičnog zakona BiH. Tužilaštvo smatra da sve optužene treba proglasiti krivim zbog krivičnog djela koje im se stavlja na teret optužnicom od 10.10.2007. godine, a da kazna zatvora koja je utvrđena za Mladena Ivanića i Miru Jurišića treba biti znatno teža. Tužilac takođe predlaže da žalbeno vijeće odredi ponavljanje postupka u predmetu, da bi moglo detaljno i pravilno ispitati i ocijeniti dokaze. Tužilaštvo je uz žalbu dostavilo i nalaz vještaka šumarske struke Aleksandra Gavrića, od 14.8.2008. godine.
6. Žalbu je protiv presude izjavio i branilac optuženog Mire Jurišića, advokat Mirko Dabić, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. On dalje navodi da je kazna neprimjerena, sa prijedlogom da se njegova žalba uvaži, pobijana presuda ukine i žalbeno vijeće odredi održavanje pretresa ili da se pobijana presuda preinači i optuženi oslobodi od optužbe za radnju opisanu pod tačkom I 2. a) izreke, a za radnju opisanu pod tačkom I 2. b) izreke optužba odbije ili pak da se odredi blaža kazna.
7. Žalbu je izjavio i advokat Bekir Ferizović, branilac optuženog Mire Jurišića, zbog: bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. U istoj predlaže da se žalba uvaži, pobijana presuda ukine i žalbeno vijeće odredi održavanje pretresa ili da se pobijana presuda preinači i optuženi oslobodi optužbe.
8. Optuženi Mladen Ivanić je izjavio žalbu zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, kao i povrede odredaba krivičnog postupka i povrede krivičnog zakona, sa prijedlogom žalbenom vijeću da preinači pobijanu presudu i donese oslobađajuću presudu ili da ukine prvostepenu presudu i odredi održavanje pretresa.
9. Branilac optuženog Mladena Ivanića, advokat Siniša Đorđević, izjavio je žalbu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. U žalbi se predlaže da žalbeno vijeće u smislu člana 314. ZKP BiH preinači prvostepenu presudu i oslobodi optuženog Mladena Ivanića optužbe za krivično djelo nesavjestan rad u službi; te da ukoliko žalbeno vijeće nađe da postoje razlozi iz člana 315. ZKP BiH predlaže da to Vijeće donese rješenje kojim će ukinuti prvostepenu presudu u dijelu u kojem je optuženi Mladen Ivanić osuđen zbog krivičnog

djela iz člana 344. stav 2. KZ RS i odredi održavanje pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja.

10. Na žalbu tužilaštva, branilac optuženog Mladena Ivanića, advokat Siniša Đorđević, dostavilo je odgovor, u kojem predlaže da se žalba tužioca odbije kao neosnovana u dijelovima koji se odnose na oslobađajuću presudu prema optuženom Mladenu Ivaniću po svim tačkama optužnice, a prihvati u dijelu kojim je traženo da se ista presuda ukine u odnosu na osuđujuću presudu u pogledu krivičnog djela nesavjestan rad u službi.
11. Odgovor na žalbu Tužilaštva podnijeli su i optuženi Zoran Đerić, Stojko Blagojević i Zdenko Sakan, sa prijedlogom da se žalba Tužilaštva u cjelosti odbije kao neosnovana i potvrdi prvostepena presuda. Optuženi Novica Davidović je odgovorio na žalbu Tužilaštva s prijedlogom da žalbeno vijeće odbije žalbu i potvrdi prvostepenu presudu.
12. Odgovor na žalbu Tužilaštva podnio je i optuženi Perica Bundalo, sa prijedlogom da se žalba u smislu člana 313. ZKP BiH, odbije kao neosnovana, i da se prvostepena presuda potvrdi.
13. Optuženi Rodoljub Trkulja podnio je odgovor na žalbu Tužilaštva, u kojem predlaže da žalbeno vijeće odbije žalbu kao neosnovanu i potvrdi prvostepenu presudu.
14. Tužilaštvo BiH je dostavilo izjašnjenja na žalbe branilaca Mire Jurišića, sa prijedlogom da se iste odbiju kao neosnovane. U odgovoru na žalbe optuženog Mladena Ivanića, Tužilaštvo je predložilo da se one odbiju kao neosnovane i da se presuda ne treba mijenjati na osnovu ove žalbe.
15. Sjednica Apelacionog vijeća, održana je 27.8.2009. godine, u skladu sa odredbama člana 304. ZKP BiH. Navedeni član u stavu 4. propisuje da nedolazak stranaka i branitelja koji su uredno obaviješteni ne sprječava održavanje sjednice vijeća, pa je u skladu s tom odredbom i održana sjednica, obzirom da uredno obaviješteni optuženi Zdenko Sakan i advokati Dragan Radović, Nebojša Pantić i Bekir Ferizović nisu pristupili istoj. Na sjednici Apelacionog vijeća, strane su ukratko izložile žalbe i odgovore na iste, te se izjasnile da u cijelosti ostaju kod navoda iz podnesenih žalbi.
16. Nakon što je ispitalo pobijanu presudu, vijeće Apelacionog odjeljenja je donijelo odluku kao u izreci iz sljedećih razloga:

VI. Pitanja u vezi sa prvim dijelom izreke – žalba Tužilaštva

A. Zastara

17. Kada je u pitanju dio pobijane presude kojim se u smislu člana 283. tačka e) ZKP BiH odbija optužba za krivično djelo zločinačko udruženje iz člana 370. stava 2. KZ RS u odnosu na optužene Zorana Đerića, Pericu Bundala, Rodoljuba Trkulju i Stojka Blagojevića zbog nastupanja zastare, u žalbi Tužilaštva BiH se navodi da je time sud povrijedio KZ BiH, odnosno odredbe iz člana 296. tačka b) i člana 298. tačka c) ZKP BiH, jer se po žalbi zastara krivičnog gonjenja u konkretnom slučaju odnosi na pokretanje krivičnog postupka i da ne znači da bi kompletan krivični postupak trebalo okončati u navedenom vremenskom okviru, pri čemu se ukazuje da je vrijeme zastare krivičnog gonjenja bilo prekinuto u martu i aprilu 2005, te u avgustu 2007. godine, pa da stoga u predmetnom slučaju zastara nije mogla nastupiti.
18. Ovakvo tumačenje rokova zastare, po ocjeni ovog vijeća, je neosnovano i suprotno zakonskim odredbama u kojima je pitanje zastare posve jasno regulisano, a prema kojima se zastara krivičnog gonjenja prekidanjem može produžavati samo dok ne nastupi tzv. apsolutna zastara, tj. dok ne protekne dvaput onoliko vremena koliko se po zakonu traži za zastarjelost krivičnog gonjenja (član 112. stav 6. KZ RS).
19. Kako je prema optužbi predmetno krivično djelo izvršeno u vremenu od 18. februara do 20. maja 2002. godine, a rok zastare prema tada važećem Krivičnom zakoniku RS za to djelo je tri godine, odnosno apsolutni rok zastare šest godina, pa kako još nije donesena pravosnažna presuda, to znači da je u ovom slučaju već nastupila zastara, odnosno ugašeno državno pravo na kažnjavanje za konkretno krivično djelo, pa je po ocjeni ovog vijeća prvostepeni sud pravilno postupio kada je na osnovu člana 283. tačka e) ZKP BiH, a u skladu sa odredbom iz člana 298. tačka c) istog zakona, donio presudu kojom se optužba odbija.
20. Međutim, ovo vijeće primjećuje da se u žalbi Tužilaštva BiH ne ukazuje na ono što je u vezi sa zastarom sporno u predmetnom slučaju, a to je pitanje primjene novih, produženih rokova zastare koji su predviđeni u novom krivičnom zakonu koji je stupio na snagu prije nego što je rok zastare bio nastupio po tada važećem zakonu. Naime, kako prema KZ RS od 2000. godine apsolutni rok zastare za navedeno krivično djelo još nije bio protekao, postavlja se pitanje da li se ovako produženi rokovi zastare, tj. (novi) KZ RS od 2003. godine, može retroaktivno primijeniti u konkretnom slučaju ili i ovdje važi princip neretroaktivnosti iz člana 4. stav 1. KZ RS, jer je novi zakon sa produženim rokovima zastare postao stroži zakon.

21. Ako u vezi sa ovim postoji i shvatanje da u ovakvim slučajevima treba primijeniti novi krivični zakon, odnosno produžene rokove zastare jer se, po tom shvatanju, propisana kazna za to djelo ne čini težom (i time ne krši načelo zakonitosti), ovo vijeće nalazi da se novi krivični zakon sa produženim rokovima zastare ne može primijeniti, jer bi to značilo retroaktivnu primjenu novog strožeg zakona, što predstavlja kršenje osnovnog principa vremenskog važenja i primjene krivičnog zakona, a to je princip neretroaktivnosti predviđen u odredbi iz člana 4. stav 1., kako KZ RS tako i KZ BiH. Naime, i ne ulazeći u analizu krivičnopravne prirode ove institucije (danas su vladajuće mješovite teorije prema kojima ovaj institut predstavlja funkcionalno jedinstvo materijalnog i procesnog krivičnog prava), ovo vijeće nalazi da ovdje treba imati u vidu da je pitanje zastare u segmentu kažnjivosti i ono se pojavljuje kao jedna od njegovih pretpostavki i u tom smislu ga i treba cijeliti kod rješavanja pitanja retroaktivnosti. Dakle, ovdje nije bitna nominalno postavljena kazna, koja se istina ne čini težom produženjem zastarnih rokova novim zakonom, već je bitna kažnjivost i njeno proširenje, a time i pooštavanje, što optužene u predmetnom slučaju stavlja u nepovoljniju poziciju. Prema tome, retroaktivno se ne može primijeniti novi krivični zakon kojim se produžavaju rokovi zastare ili rečeno drugim riječima, produženi rokovi zastare mogu se odnositi i primijeniti samo na krivična djela izvršena nakon stupanja na snagu zakona s takvim promjenama, a nikako retroaktivno na krivična djela i već izrečene kazne. Drugačije shvatanje bi predstavljalo izigravanje smisla principa zabrane povratnog djelovanja zakona, imajući u vidu da se u članu 4. KZ ne govori o kazni, već o zakonu (blažem - strožem), što podrazumijeva i sve druge odredbe iz opšteg i posebnog dijela koje opredjeljuju krivičnopravnu poziciju optuženih – povoljniju ili nepovoljniju.

B. Dostatnost optužbe za organizovano zločinačko udruživanje

22. Tužilac navodi da je prvostepeno vijeće pogriješilo kad je oslobodilo optuženog Ivanića optužbe za organizovano zločinačko udruživanje zbog toga što optužnicom nije utvrđeno krivično djelo. Tužilac smatra da je činjenični opis u toj tački optužnice dostatan za utvrđivanje krivičnog djela. Naime, činjenice da je optuženi Ivanić (1) imao ulogu predsjednika stranke PDP, (2) bio na poziciji predsjedavajućeg Predsjedništva, (3) odlučivao o politici stranke i (4) bio ključna osoba u organizovanju dvaju sastanaka na kojima je došlo do nezakonitog prikupljanja sredstava, utvrđuju postojanje krivičnog djela organizovano zločinačko udruživanje.¹

23. Optužnica navodi da se optuženi Ivanić tereti na osnovu člana 370. stav 1. KZ RS, koji propisuje sljedeće:

Ko organizuje udruženje koje ima za cilj vršenje krivičnih djela za

¹ Žalbeni podnesak tužioca, str. 5.

koja se može izreći kazna zatvora od pet godina ili teža kazna, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.²

Optužnicom se tvrdi da je optuženi Ivanić organizovao zločinačko udruženje radi vršenja krivičnog djela zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja iz člana 337. stav 4. KZ RS, u vezi sa krivičnim djelom podstrekavanje iz člana 24. KZ RS.

24. Apelaciono vijeće konstatuje da je pretresno vijeće utvrdilo da ne postoje radnje na osnovu kojih bi se utvrdilo da je optuženi organizovao zločinačko udruženje kako se navodi u optužnici. Naime, pretresno vijeće je utvrdilo sljedeće:

Radnja izvršenja ovog krivičnog djela je organizovanje udruženja koje ima za cilj vršenje krivičnih djela. Organizovanje predstavlja sve one djelatnosti kojima se stvara udruženje, kao i one djelatnosti kojima se učvršćuje već postojeće udruženje, a koje su djelatnosti uslov da bi takvo udruženje moglo da djeluje u cilju vršenja krivičnih djela. Stoga, organizovanje podrazumjeva stvaranje udruženja, stvaranje plana za vršenje krivičnih djela, dodjela pojedinih uloga pripadnicima tog udruženja, i uopšte preduzimanje orgnizacionih mjera neophodnih za funkcionisanje udruženja u cilju vršenja krivičnih djela. S tim u vezi, iz činjeničnog opisa... nije vidljivo da je optuženi Mladen Ivanić preduzeo bilo kakvu djelatnost kojom se stvara zločinačko udruženje, ili kojom se stvara plan za vršenje krivičnih djela, ili kojom dodjeljuje pojedine uloge pripadnicima tog udruženja, niti je vidljivo da je preduzeo bilo kakvu organizacionu aktivnost koja bi bila uslov za funcionisanje udruženja u cilju vršenja krivičnih djela. Samo navođenje u činjeničnom opisu da je optuženi Mladen Ivanić rukovodio zločinačkim udruženjem, niukom slučaju ne ukazuje da je optuženi preduzeo neku od navedenih djelatnosti koje bi optuženom mogle dati svojstvo organizatora zločinačkog udruženja.³

25. Tužilac ne osporava pravnu analizu prvostepenog vijeća, nego tvrdi da pretresno vijeće nije uvidjelo da četiri činjenice koje su gore navedene daju dovoljnu činjeničnu osnovu za krivično djelo organizovano zločinačko udruživanje. Pregledom optužnice utvrđeno je da činjenice od (2) do (4), kako ih je naveo tužilac⁴, nisu obuhvaćene optužnicom. Stoga, ove činjenice se ne mogu razmatrati u okviru ove žalbe.

² Ovaj propis je izmijenjen i sada se odnosi na zločinačka udruženja koja imaju za cilj vršenje krivičnih djela “za koja se može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna”.

³ Prvostepena presuda, str. 103.

⁴ Vidi paragraf 22 ove presude.

26. Apelaciono vijeće ističe da član 24. KZ RS propisuje da tužilac treba da dokaže da je optuženi organizovao zločinačku grupu. Optužba da je optuženi imao ulogu „vođe“ ne podrazumijeva i to da je organizovao udruženje, jer uloge „vođe“ i „organizatora“ mogu imati odvojena i različita značenja.⁵ Na primjer, vođa ne mora učestvovati u organizovanju udruženja, dok organizator ne mora biti vođa ili imati nadzor nad članovima grupe. Stoga, činjenica da je optuženi Ivanić na poziciji vođe u PDP-u, ne daje informaciju o tome da li je on organizovao određeno zločinačko udruženje u čijem su sastavu članovi PDP-a.
27. Apelaciono vijeće dalje navodi da je „organizator onaj koji 'organizuje', onaj koji sistematično uređuje“, dok se „organizovanje“ inače definiše kao „koordinacija dijelova ili elemenata radi formiranja sistematične cjeline...da bi se dobila konačna i uređena struktura“⁶ Pregledom optužnice utvrđeno je da ona ne obuhvata ni druge činjenice koje govore da je optuženi Ivanić organizovao zločinačko udruženje, ili iz kojih slijedi da je optuženi Ivanić organizator. Prema tome, Apelaciono vijeće zaključuje da je prvostepeno vijeće pravilno postupilo kad je na osnovu člana 284. tačka a) ZKP BiH oslobodilo optuženog Ivanića optužbe, jer optužnica ne navodi činjenice koje su potrebne za tvrdnju da je optuženi organizovao zločinačko udruženje.

C. Podstrekavanje na zloupotrebu službenog položaja ili ovlašćenja

28. Nadalje, tužilaštvo tvrdi da je prvostepeno vijeće pogriješilo kad je odlučilo da optužene Mladena Ivanića, Zorana Đerića, Pericu Bundala, Rodoljuba Trkulju i Stojka Blagojevića oslobodi od optužbi jer nije bilo dovoljno dokaza na osnovu kojih bi se utvrdilo da su ova lica počinila krivično djelo podstrekavanja na zloupotrebu službenog položaja ili ovlašćenja, zajedno kao članovi organizovane grupe. Konkretno, tužilaštvo smatra da postoji dovoljno dokaza za optužbu, ali da pretresno vijeće nije razmotrilo sljedeće informacije: (1) direktori šumskih gazdinstava (u daljem tekstu: ŠG) su imali male plate, i mogli su samo obezbijediti veće iznose sredstava za političke stranke od krađe iz njihovih društava; (2) činjenica da je Gogić, bivši direktor ŠG, dobio sredstva od nekog prevoznika-ugovarača koji je dao novac u znak zahvalnosti za dobijanje ugovora ukazuje da novac indirektno potiče od ŠG; (3) optuženi Rodoljub Trkulja je bio prisutan na prvom sastanku kad su zatražena sredstva; i

⁵ Sporazum, SAD protiv Capps-a, 48 F. 3d 1220 (Federalni sud, 1995.) (neobjavljeno mišljenje) (gdje Sud pravi razliku između uloge vođe i organizatora).

⁶ Oksfordski rječnik engleskog jezika (*Oxford English Dictionary*), str. 923-24 (2. izdanje, 1989). Treći međunarodni rječnik Webster (*Webster's Third New International Dictionary*), str. 1590 (iz 1986.) (gdje se „organizovanje“ definiše kao uređenje ili formiranje koherentne cjeline u kojoj svaki njen dio ima posebnu funkciju ili vezu... čineći koordinisanu funkcionalnu cjelinu; učiniti spremnim za koherentno i kooperativno djelovanje.“

(4) da je optuženi Mladen Ivanić igrao ključnu ulogu u organizovanju sastanaka na kojima je tražen novac.⁷

29. Optuženi Đerić i Blagojević su naveli da krivično djelo podstrekavanja u pokušaju nije postojalo u vrijeme navodnog počinjenja krivičnih djela, već je isto propisano 2003. godine. Prema tome, s obzirom da ne postoji dovoljno dokaza o počinjenju krivičnog djela zloupotreba službenog položaja iz člana 337. stav 4. KZ RS, pretresno vijeće nije imalo drugog izbora osim oslobađajuće presude u odnosu na optužene jer podstrekavanje u pokušaju nije bilo propisano zakonom.⁸ Optuženi Trkulja navodi da je pretresno vijeće ispravno postupilo s obzirom da nema dokaza koji potkrijepljuju optužbu u odnosu na njega.⁹

a. Podstrekavanje

30. Član 24. KZ RS (krivično djelo podstrekavanja) glasi:

Ko drugog sa umišljajem podstrekne da izvrši krivično djelo, kazniće se kao da ga je sam izvršio.

Ovaj član je izmijenjen i dopunjen 2003. godine, te je dodan i stav 2. koji glasi:

Ko drugog sa umišljajem podstrekava na izvršenje krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora od pet godina ili teža kazna, a krivično djelo ne bude ni pokušano – kazniće se kao za pokušaj krivičnog djela.

31. Prema Komentaru Krivičnog zakona, ovaj dodatni stav se odnosi na situacije u kojima je određena osoba podstrekavana da počinji određeno krivično djelo, ali isto nije počinjeno.¹⁰ Kao što je gore navedeno, pojedini direktori ŠG u ovom predmetu su podstrekavani na kršenje člana 337. stav 4. KZ RS, ali to djelo nije počinjeno ili to nije utvrđeno. Apelaciono vijeće konstatuje da se ne može uzeti u obzir odgovornost po osnovu člana 24. stav 2. jer je taj stav dodan KZ RS oko godinu dana nakon počinjenja djela koja se navode u optužnici. Prema tome, Apelaciono vijeće zaključuje da je pretresno vijeće, u skladu sa principom zakonitosti iz člana 3. i 4. KZ BiH/RS, pravilno postupilo kad je odlučilo da ne primijeni stav 2. člana 24. KZ RS.

32. Tužilac također navodi da se podstrekavanje, u smislu stava 1. člana 24. KZ RS, može odnositi i na situacije u kojima je određeno lice podstrekivano, ali

⁷ Žalbeni podnesak Tužilaštva, str. 6-7.

⁸ Odgovor na žalbu tužilaštva optuženih Đerića, Blagojevića i Sakana, str. 2-3.

⁹ Odgovor na žalbu tužilaštva optuženog Trkulje, str. 1-2.

¹⁰ Komentar Krivičnog zakona BiH, član 30. (podstrekavanje), str. 182-189 (2005.)

nije došlo do izvršenja krivičnog djela na koje se ono odnosi.¹¹ Međutim, ne navodi se nikakva sudska praksa, komentari ili studije koje potkrijepljuju takav argument.

33. Da bi se utvrdilo da li „podstrekavanje“ obuhvata počinjenje krivičnog djela na koje se ono odnosi, Apelaciono vijeće mora utvrditi da li se radi o (1) obliku nagovaranja (gdje bi radnja nagovaranja sama po sebi bila dovoljna da se utvrdi krivična odgovornost)¹² ili (2) obliku individualne krivične odgovornosti (osnovno krivično djelo se mora počiniti iz čega bi proistekla odgovornost).

34. U djelu *International Criminal Law* (međunarodno krivično pravo), autor smatra da je podstrekavanje oblik saučesničke odgovornosti, te objašnjava:

Podstrekavanje na počinjenje krivičnog djela predstavlja oblik poticanja, navođenja, bodrenja ili nagovaranja da se počini krivično djelo.... Nadalje, podstrekavanje predstavlja krivično djelo samo pod određenim okolnostima: (i) mora biti direktno i eksplicitno; (ii) mora uslijediti počinjenje djela od strane drugih lica. Drugim riječima, podstrekavanje se ne kažnjava samo po sebi, već samo ako dovede do počinjenja krivičnog djela.... Dakle, neophodna je uzročno-posljedična veza između podstrekavanja i krivičnog ponašanja lica koja su počinila djelo.”¹³

35. Apelaciono vijeće konstatuje da je ovaj stav u skladu sa kategorizacijom podstrekavanja u dijelu krivičnog zakona koji govori o oblicima odgovornosti. Uvid u KZ RS pokazuje da se “podstrekavanje” nalazi u dijelu krivičnog zakona koji nosi naziv “Saučesništvo u krivičnom djelu”. Tom dijelu prethodi član o saizvršilaštvu (član 23.), a nakon njega je član koji definiše pomaganje (član 25.).

36. Apelaciono vijeće također konstatuje da ukoliko je “podstrekavanje” predstavljalo oblike “nagovaranja”, onda nije bilo razloga za izmjenu i dopunu člana i dodavanje dijela koji se odnosi na situacije u kojima nije došlo do počinjenja osnovnog djela jer to nije bilo neophodno za krivičnu odgovornost (radnja nagovaranja na počinjenje djela bi sama po sebi bila dovoljna da se utvrdi odgovornost).¹⁴

37. Prema tome, Apelaciono vijeće zaključuje da podstrekavanje, na način kako se to navodi u KZ RS, predstavlja oblik individualne krivične odgovornosti za koji je neophodno da zločin na čije se počinjenje podstrekava bude zaista počinjen. U ovom žalbenom predmetu, s obzirom da nije dokazan navod o

¹¹ Žalbeni podnesak Tužilaštva str. 6-7..

¹² 2 W. LaFave, *Substantive Criminal Law* (Materijalno krivično pravo), str. 189 i 198 (2. izdanje, 2003.).

¹³ A. Cassese, *International Criminal Law* (Međunarodno krivično pravo), str. 218. (drugo izdanje, 2008).

¹⁴ 2 W LaFave, *Substantive Criminal Law* (Materijalno krivično pravo), str. 189 i 198.

podstrekavanju na počinjenje krivičnog djela zloupotrebe službenog položaja ili ovlaštenja (član 337. stav 4. KZ RS) od strane optuženih, pretresno vijeće je pravilno postupilo kad je donijelo oslobađajuću presudu u odnosu na optužene u pogledu ovih optužbi.

38. Shodno navedenom, Apelaciono vijeće zaključuje da pretresno vijeće nije pogriješilo prilikom donošenja oslobađajuće presude u odnosu na optužene po ovim optužbama, te se žalba tužilaštva u ovom dijelu odbija.

D. Odgovornost za davanje dara i drugih oblika koristi

39. Tužilac navodi da je prvostepeno vijeće pogrešno zaključilo da su dokazi nedovoljni da bi se izvan razumne sumnje utvrdilo da su optuženi Mladen Ivanić i Perica Bundalo počinili krivično djelo davanje dara i drugih oblika koristi iz člana 218. stav 1. KZ BiH. Naime, tužilac navodi da ima dovoljno dokaza da bi se osudila sva tri optužena koja se terete ovom optužnicom (Miro Jurišić je jedini optuženi koji je oglašen krivim za ovu optužbu) i da je pretresno vijeće trebalo osuditi optuženog na osnovu svjedočenja Damjana Stanića.¹⁵
40. Optuženi Perica Bundalo navodi da nema dokaza koji povezuju njega ili druge optužene sa mitom ili pokušajem podmićivanja tužioca. Prema tome, prvostepeno vijeće je postupilo ispravno kada ih je oslobodilo ove optužbe.¹⁶
41. Uvidom u prvostepenu presudu Apelaciono vijeće ističe da je prvostepeno vijeće, nakon što je analiziralo izjave svjedoka Damjana Stanića, transkripte snimljenih razgovora, kao i materijalne dokaze, zaključilo da „nema dokaza koji sa potpunom sigurnošću potvrđuju da su optuženi Mladen Ivanić i Perica Bundalo počinili krivično djelo...”¹⁷
42. Apelaciono vijeće ističe da se tužilac nije pozvao niti na jednu izjavu svjedoka ili konkretan dokaz koji prvostepeno vijeće nije ispravno ocijenilo ili razmotrilo, niti je identifikovao konkretne dokaze koji potvrđuju taj navod.
43. Apelaciono vijeće ističe da pošto ovaj činjenični osnov nije utvrđen u žalbenom postupku, ovaj navod nije potrebno razmatrati. Naime,

da bi se utvrdilo pogrešno utvrđeno činjenično stanje,
... {strana} mora dodatno ukazati na konkretne dokaze
na koje se oslanjalo pretresno vijeće, kao i obrazloženje
Pretresnog vijeća, i pritom jasno pokazati zbog čega je

¹⁵ Žalbeni podnesak tužioca, str. 8.

¹⁶ Žalbeni podnesak Perice Bundala, str. 1-2.

¹⁷ Prvostepena presuda, str. 124.

činjenični zaključak pretresnog vijeća bio neopravdan. U slučajevima kada... {strana} to ne uradi,... {strana} zapravo samo izražava drugačije viđenje činjenica i ponovo zastupa stajalište zauzeto na samom suđenju. S obzirom da se u žalbenom postupku uvažavaju činjenični zaključci pretresnog vijeća, žalbeno vijeće neće ocjenjivati stajališta koja su strane zauzele na glavnom pretresu, nego će samo razmatrati argumente kojima se ukazuje na neopravdanost činjeničnih zaključaka pretresnog vijeća. Svojim propustom da ukaže i pojasni zbog čega su činjenični zaključci pretresnog vijeća neopravdani, ... {strana} nije na pravi način pokrenula ovo pitanje u žalbenom postupku..¹⁸

44. Apelaciono vijeće je izvršilo uvid u spis i nalaze prvostepenog vijeća i zaključilo da je zaključak pretresnog vijeća da dokazi ne potvrđuju da su optuženi Ivanić i Bundalo počinili to krivično djelo u potpunosti osnovan.
45. Apelaciono vijeće prvo ističe da snimljeni razgovor Damjana Stanića i Mire Jurišića ne dokazuje da su sredstva za podmićivanje tužioca poticala od optuženih Ivanića i Bundala. Iz pregleda ovih snimaka proizilazi da je optuženi Jurišić želio da se tužilac podmiti u cilju zaštite optuženog Ivanića, Bundala i njega. Međutim treba napomenuti da nijedan optuženi (Ivanić ili Bundalo) nije uopšte učestvovao u ovim snimljenim razgovorima niti je Jurišić stupio u kontakt s njima u prisustvu Damjana Stanića.
46. Iz dalje ocjene snimljenih razgovora slijedi da Jurišić dosljedno ponavlja da on nije razgovarao s Mladenom Ivanićem o planu podmićivanja tužioca.¹⁹ Što se tiče optuženog Bundala, zabilježeni razgovori su kontradiktorni. Na primjer, u snimljenom razgovoru od 23. novembra 2006. godine, Jurišić navodi da je imao sastanak sa Bundalom u utorak²⁰ ali kasnije dodaje da se nije sastao sa Bundalom i objašnjava da su razgovarali samo telefonom.²¹ Ovo je takođe u suprotnosti sa Jurišićevim ranijim riječima kad je Jurišić rekao da nije želio da sa Bundalom o ovome razgovara telefonom nego je bilo potrebno da se sastane s njim.²² Jurišić dalje tvrdi da je Bundalo jedva progovorio i riječ tokom njihovog razgovora, ali dalje opisuje šta je Bundalo rekao o toj situaciji.²³ Na kraju, iako Jurišić tvrdi da je jedino Bundalo mogao odlučiti o iznosu mita ili

¹⁸ *Tužilac protiv Mirka Todorovića i Miloša Radića*, X-KRŽ-07/382 (Sud BiH), drugostepena presuda od 23. januara 2009. godine, paragraf 94.

¹⁹ Vidi dokaz 5-C-15 (transkript od 18. novembra 2006. godine, snimak razgovora), str. 28; i dokaz 5-D-6 (transkript od 1. decembra 2006. godine, snimak razgovora), str. 7 i 8.

²⁰ Vidi dokaz 5-C-21 (transkript od 23. novembra 2006. godine, snimak razgovora) str. 6 i 13

²¹ *Ibid.* str. 15

²² Dokaz 5-C-15, str. 30-31.

²³ *Ibid.*, str. 27-31..

procentima rata, Jurišić i Stanišić se slažu oko ovih iznosa.²⁴ Apelaciono vijeće stoga napominje da je zbog kontradiktornosti Jurišićevih izjava, prvostepeno vijeće koristilo svoje diskreciono pravo da zaključi da snimljeni razgovori imaju ograničenu dokaznu vrijednost u odnosu na moguću ulogu optuženih Ivanića i Bundala u davanju mita.

47. Apelaciono vijeće napominje da snimljeni razgovori ne utvrđuju izvan razumne sumnje da su sva tri optužena bila u međusobnom dogovoru da se tužilac podmiti iznosom od 50.000 KM, niti ti snimci potvrđuju da je isplata avansa od 1.000 eura potekla od bilo koga drugog nego od Mire Jurišića ili da su se ostali optuženi složili sa tom početnom isplatom. U stvari, nakon plaćanja avansa, prema onome što je Jurišić rekao u snimljenom razgovoru od 11. decembra 2006. godine, sa ostalima se još moraju razjasniti neke stvari prije nego što se zaključi dogovor.²⁵
48. Apelaciono vijeće dalje napominje da snimci telefonskih kontakata niti daju osnove za ovu optužbu niti je dovoljno potkrepljuju. Uvidom u ove zapise slijedi da u periodu od 20. oktobra 2006. do 20. decembra 2006. godine, nije bilo kontakata između navedenih telefonskih brojeva u odnosu na optužene Jurišića i Bundala.²⁶ Tokom istog perioda bilo je trideset pet (35) telefonskih kontakata između optuženih Bundala i Ivanića i dvadeset šest (26) telefonskih kontakata između optuženih Jurišića i Ivanića.²⁷ Međutim, treba napomenuti da nije bilo poziva između optuženih Jurišića i Ivanića nakon 21. novembra 2006.²⁸ Prema tome, Apelaciono vijeće se slaže sa zaključkom pretresnog vijeća da snimci telefonskih razgovora imaju ograničenu vrijednost.²⁹
49. Apelaciono vijeće napominje da je Damjan Stanić bio ključni svjedok tužilaštva u odnosu na ovu optužbu. On je izjavio da se on na početku sastao sa Pericom Bundalom u Hotelu Bosna. Nakon što je potvrdio da je Stanić bio vještak u ovoj istrazi, optuženi Bundalo je pitao „da li bi se nešto moglo učiniti da to izgleda malo - malo bi nam pomogao, to bi mi znali dobro nagraditi“³⁰ On je takođe izjavio da je iznos od 50.000 KM spomenut u kontekstu nagrade.³¹
50. Svjedok je dalje izjavio da je od njega u okviru tajne operacije traženo da sazna ko je umiješan u davanje mita, ali je zaključio „da je kontroverzno“ ko je bio umiješan, jer je Jurišić izbjegavao odgovore na neka pitanja.³² Svjedok je

²⁴ Ibid. str. 31.

²⁵ Dokaz 0-II-9 (transkript od 11. decembra 2006. godine, snimak razgovora).

²⁶ Vidi dokaz 3-A-15—Analiza listinga ulaznih i izlaznih poziva

²⁷ Ibid. str. 4.

²⁸ Dokaz 3-A-15—Šematski prikaz telefonskih kontakata (lista telefona i datuma kad su kontakti ostvareni)

²⁹ Prvostepena presuda, str. 125. U stvari, činjenica da optuženi Bundalo i Jurišić nisu imali telefonske kontakte u kombinaciji s činjenicom da tri optužena nisu kontaktirali u ključnim periodima u novembru i decembru, može se smatrati faktorom koji dovodi u sumnju valjanost ove optužbe.

³⁰ Izjava svjedoka Damjana Stanića od 21. februara 2008. godine, traka 1, od 1:08:35 do 1:09

³¹ Ibid.

³² Izjava svjedoka Damjana Stanića od 21. februara 2008. godine, traka 3, od 51:40 do 53:45

jedino znao da je Jurišić htio dati mito da bi zaštitio Mladena Ivanića i Pericu Bundala.³³ Svjedok ni u jednom momentu nije rekao da li je neko drugi osim optuženog Jurišića pokrenuo pitanje davanja predujma od 1000 eura.

51. Prvostepeno vijeće je zaključilo da ovaj svjedok „nije pouzdano znao“ da li su optuženi Ivanić i Bundalo dali svoj doprinos bilo plaćanju avansa ili preostalom iznosu mita.³⁴ Apelaciono vijeće napominje da svjedok nikad nije imao direktan kontakt sa Mladenom Ivanićem i da njegov kratki kontakt sa Pericom Bundalom u Hotelu Bosna nije bio snimljen. Dakle, prvostepeno vijeće je iskoristilo svoje diskreciono pravo da utvrdi da izjava ovog svjedoka ima ograničenu vrijednost.
52. Apelaciono vijeće zaključuje da je pretresno vijeće moglo pravilno utvrditi da kontradiktornost dokaza u vidu audio zapisa u kombinaciji sa nedostatkom dokaza koji to potvrđuju daje povoda za razumnu sumnju u odnosu na ovu optužbu. Prema tome, pretresno vijeće je ispravno postupilo kada je optužene Ivanića i Bundala oslobodilo optužbe za krivično djelo davanje dara i drugih oblika koristi, iz člana 218. stav 1. KZ BiH.

E. Odgovornost direktora šumskih gazdinstava

53. Tužilac navodi da je prvostepeno vijeće pogriješilo kada je donijelo zaključak da nije bilo dovoljno dokaza da se utvrdi kako su optuženi Zenko Sakan, Milorad Marjanović, Mirko Rokvić, Zoran Šupeta, Novica Davidović, Radenko Borojević i Dragiša Dragutinović počinili krivično djelo zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja. Prije svega, tužilac navodi da su svi optuženi dali novac koji je morao biti novac iz njihovih šumskih gazdinstava samim tim što nisu imali dovoljno vlastitih sredstava.³⁵ Optuženi Sakan ističe da je prvostepeno vijeće pravilno postupilo oslobodivši optužene s obzirom da se na osnovu dokaza nije utvrdilo da su optuženi nezakonito pribavili sredstva od šumskih gazdinstava koja su potom data poslaniku PDP-a.³⁶
54. Uvidom u spis slijedi da su optuženi terećeni za krivično djelo zloupotreba službenog položaja i ovlaštenja iz člana 337(4) KZ RS. Ovaj član propisuje:

(4) Ako je djelom iz stava 3. ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se zatvorom od dvije do deset godina.

³³ Ibid.

³⁴ Prvostepena presuda, str. 124.

³⁵ Žalbeni podnesak Tužilaštva, str. 7.

³⁶ Žalbeni podnesak Gorana Bubića za optužene Đerića, Blagojevića i Sakana, str. 3.

55. Prvostepeno vijeće je utvrdilo da su dva direktora šumskih gazdinstava dala 7.000 KM (5.000 KM Mirko Rokvić i 2.000 KM Milorad Gogić) ali da ta sredstva nisu bila novac šumskih gazdinstava, čiji su bili direktori. Nadalje, i pored postojanja "vjerovatnoće" da su direktori donirali sredstva PDP-u, tužilac nije dokazao da je donirano više od 10.000 KM ili da su ta sredstva pribavljena od šumskih gazdinstava nezakonito.³⁷ S obzirom da ovi elementi iz optužbe nisu utvrđeni, pretresno vijeće je oslobodilo optužene.
56. Nakon što je izvršilo uvid u spis predmeta, Apelaciono vijeće je zaključilo da je oslobađanje optuženih od strane prvostepenog vijeća bilo opravdano s obzirom da optužba nije van razumne sumnje dokazala navode iz predmetne optužnice. Apelaciono vijeće na početku ističe da optužba nije dokazala da su svi optuženi donirali finansijska sredstva i da su ona ukupno iznosila više od 10.000 KM. Iako je moguće izvesti zaključak da su ostali optuženi donirali sredstva³⁸, takva „vjerovatnoća“ nije dovoljna da se ove činjenice utvrde van razumne sumnje³⁹.
57. Apelaciono vijeće dalje ističe da činjenica da optuženi nisu bili mnogo plaćeni ne znači nužan zaključak da je bilo koji iznos doniranih sredstva morao biti nezakonito pribavljen od šumskih gazdinstava. Sredstva su mogla biti pozajmljena od prijatelja i rođaka ili uzeta od ušteđevine. Optužba je također mogla predložiti finansijske računovodstvene ili revizorske dokaze kako bi potkrijepila ovaj navod, ali ona to nije učinila. Shodno tome, indicije koje je uvela optužba nisu dovoljne da se utvrdi tačnost navoda o nezakonito pribavljenom novcu iz šumskih gazdinstava.⁴⁰
58. Apelaciono vijeće tako zaključuje, s obzirom da tužilaštvo nije dokazalo izvan razumne sumnje bitne elemente krivičnog djela za koje se optuženi terete [(1) da su optuženi donirali sredstva (2) u iznosu većem od 10.000 KM i (3), a koja su nezakonito uzeta od šumskih gazdinstava], da prvostepeno vijeće nije imalo drugog izbora nego osloboditi optužene. Prema tome, s obzirom da je odluka prvostepenog vijeća pravilna i u dovoljnoj mjeri argumentovana, to se žalbeni navodi tužilaštva pokazuju neosnovanim, te ih Apelaciono vijeće kao takve odbija.

³⁷ Prvostepena presuda, str. 127.

³⁸ Ibid. i žalbeni podnesak Tužilaštva, str. 6 i 7

³⁹ *Tužilac protiv Mirka Todorovića i Miloša Radića*, drugostepena presuda, paragraf 89 (u kojem Žalbeno vijeće navodi da se "...dokazanost činjenice putem posrednih dokaza mora utvrditi izvan svake razumne sumnje, gdje mora postojati čvrsta i logična povezanost tako da činjenični zaključak pretresnog vijeća bude jedini mogući zaključak na osnovu dokaza.")

⁴⁰ Ibid.

VII. Pitanja koja se odnose na drugi dio izreke

Dalje razmatranje žalbe tužioca

A. Vremenski period šumske krađe

59. Tužilac tvrdi da je prvostepeno vijeće pogriješilo kad je osuđujuću presudu za optuženog Miru Jurišića u dijelu koji se odnosi na šumsku krađu ograničilo na period poslije 1. novembra 2001. godine. Tužilac tvrdi da je neosuđivanje optuženog za cijeli period koji je naveden u optužnici (od 29. juna 1998. do 14. februara 2002.) rezultat pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja.⁴¹ Tužilac niti označava navodno pogrešno utvrđene činjenice niti daje činjeničnu osnovu koja potkrepljuje tu tvrdnju. Uvidom u spis slijedi da optuženi Jurišić nije odgovorio na navode tužioca, osim što je u svojoj žalbi tvrdio da je prvobitna osuda pogrešna.⁴²

60. Član 424. KZ RS propisuje:

(1) Ko radi krađe u šumi obori jedno ili više stabala a količina oborenog drveta je veća od tri kubna metra, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno u namjeri da se oboreno drvo proda ili ako je količina oborenog drveta veća od osam kubnih metara, ili ako je djelo učinjeno u zaštitnoj šumi, nacionalnom parku ili drugoj šumi s posebnom namjenom, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina i novčanom kaznom.

61. Uvidom u prvostepenu presudu slijedi da je prvostepeno vijeće osudilo optuženog u odnosu na period sječe poslije 1. novembra jer je optuženi imao zakonsku osnovu za sječu i izvoz drveta prije tog datuma.⁴³ Naime, pretresno vijeće je utvrdilo da je prije 29. juna 1998. godine optuženi primio drvenu masu u skladu sa ugovorom vlade⁴⁴ a tokom perioda prije 1. novembra (od 1. septembra 2001. do 1. novembra 2001.godine⁴⁵) optuženi je bio ovlašten da siječe i odvozi drvo u skladu sa vansudskim poravnanjem između Vlade Republike Srpske i preduzeća Trgokomerc Ribnik (u vlasništvu optuženog).⁴⁶

62. Apelaciono vijeće napominje da krivično djelo šumska krađa zahtijeva konkretnu namjeru da se počini krađa. Da bi se dokazala ova namjera za period do 1. novembra, tužilac mora pokazati da je optuženi bio svjestan nepostojanja

⁴¹ Žalbeni podnesak tužioca, str. 3.

⁴² Žalbeni podnesak advokata Ferizovića, branioca optuženog Jurišića, str. 2-3;

⁴³ Prvostepena presuda, str. 91-92.

⁴⁴ Ibid. str. 91.

⁴⁵ Ibid. str. 85.

⁴⁶ Ibid. str. 92.

duga prema svom preduzeću u vrijeme kad je on pribavio vansudsko poravnanje – na ovaj način on bi prevarom pribavio poravnanje i dozvolu za drvene proizvode.

63. Uvidom u spis slijedi da su strane osporile iznos duga.⁴⁷ Optuženi, koji je tvrdio da je dug prema njemu iznosio 758,349.90 KM (iznos duga plus kamata) za obavljene posao u opštini Ribnik, podnio je tužbu Osnovnom sudu u Mrkonjić Gradu 13. juna 2001.⁴⁸ Načelnik opštine je podnijela prijedlog Vladi Republike Srpske za vansudsko poravnanje u iznosu od 705,369.00 KM.⁴⁹ U julu 2001. godine, Vlada Republike Srpske je donijela odluku kojom se odobrava poravnanje duga tako da se dozvoli sječa i odvoz određene količine stabala iz šumskog gazdinstva Ribnik.⁵⁰ U avgustu 2001. godine, načelnik opštine Ribnik je obavijestila predsjednika Vlade da ima nekih pitanja u vezi s potraživanjima.⁵¹ U septembru 2001. godine, načelnik opštine je poslala dopis u kojem se navode određene sporne fakture.⁵² Održan je sastanak sa predstavnicima šumskog gazdinstva i optuženim, ali problem se nije mogao riješiti.⁵³ 18. oktobra 2001. godine, Vlada je odlučila da zaustavi realizaciju vansudskog poravnjanja.⁵⁴

64. Apelaciono vijeće navodi da je na osnovu ovih činjenica prvostepeno vijeće moglo osnovano zaključiti da je postojao spor u vezi sa iznosom duga i da je optuženi smatrao da je prema njemu postojao dug. Prema tome, postoji razumna sumnja u postojanje krivične namjere koja je potrebna da bi se optuženi osudio za krivično djelo šumska krađa u odnosu na period do 1. novembra 2001. Međutim, u periodu nakon toga, pretresno vijeće je moglo ispravno zaključiti na osnovu radnji optuženog da je postojala potrebna krivična namjera. Apelaciono vijeće stoga zaključuje da pošto bi svaki objektivan sud došao do istog zaključka kao i pretresno vijeće, žalba se po ovom osnovu mora odbiti.

Žalba optuženog Jurišića

B. Ispravnost osuđujuće presude za djelo šumska krađa

65. Optuženi Jurišić tvrdi da je prvostepeno vijeće pogriješilo kada ga je proglasilo krivim za krivično djelo šumska krađa. Optuženi navodi da je prvostepena presuda nerazumljiva, protivrječna i nejasna.⁵⁵ Naime, optuženi ističe da je

⁴⁷ Prvostepena presuda, str. 77..

⁴⁸ Ibid. str. 69.

⁴⁹ Ibid. str. 71; i dokaz 3-C-5.

⁵⁰ Ibid. str. 70;

⁵¹ Ibid. str. 72, 73. i 77.

⁵² Ibid. str. 72, 73. i 77; i dokaz 3-C-17.

⁵³ Prvostepena presuda, str. 72; i dokaz 3-C-18.

⁵⁴ Ibid. str. 70 i 84;

⁵⁵ Žalbeni podnesak branioca Ferizovića, str. 2-3; i žalbeni podnesak branitelja Dabića, str. 2-3..

došlo do bitne povrede zakona jer: (1) utvrđenje odlučnih činjenica je paušalno⁵⁶ i nije zasnovano na valjanim razlozima⁵⁷; (2) odluke o vjerodostojnosti svjedoka nisu valjano argumentovane nego su zasnovane na činjenici da se oni „logički nadovezuju, da se istima potvrđuje niz detalja i istovjetnih činjenica....“;⁵⁸ (3) ne obrazlaže se krivična namjera optuženog;⁵⁹ i (4) izreka presude je „nerazumljiva i nejasna“.⁶⁰

66. Apelaciono vijeće zaključuje da su tvrdnje optuženog neutemeljeni zaključci bez činjenične osnove. Optuženi nije označio nijednu protivriječnu činjenicu, niti se poziva na dijelove prvostepene presude koji potvrđuju njegove navode o vjerodostojnosti. Optuženi ne ukazuje ni na dijelove izreke koji su nerezumljivi i nejasni.

67. U skladu sa članom 297. stav 1. tačka k), bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji:

ako je izreka presude nerazumljiva, protivriječna sama sebi ili razlozima presude ili ako presuda uopšte ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama.

68. U predmetu *Tužilac protiv Mirka Todorovića i Miloša Radića*, X-KRŽ-07/382, presuda žalbenog vijeća od 23. januara 2009. godine, tačka 18-20, vijeće opisuje standarde preispitivanja takvih navoda:

18. Žalbeno vijeće će preispitati svaku žalbu zbog bitne povrede odredi krivičnog postupka prema članu 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH na osnovu *prima facie* analize presude. Žalbeno vijeće će ispitati da li je izreka nerazumljiva, protivriječna sama sebi ili razlozima presude, ili uopće ne sadrži razloge, ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama. Žalbeno vijeće u sklopu ovog preispitivanja neće razmatrati da li je pretresno vijeće napravilo činjeničnu grešku ili materijalnu povredu zakona, već će samo utvrditi da li presuda formalno sadrži sve potrebne elemente dobro obrazložene i razumljive presude

19. Žalbeno vijeće dalje naglašava da podnosilac žalbe mora pokazati da navedena formalna greška čini presudu nepravilnom. Povreda koja ne predstavlja bitnu povredu ne čini zaključak i obrazloženje pretresnog vijeća nepravilnim, te stoga za posljedicu neće imati ukidanje presude

20. Pretresno vijeće ima u vidu da član 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH nije odgovarajući osnov za žalbu kada se osporava

⁵⁶ Žalba Ferizovića, str. 2.

⁵⁷ Žalba Dabića, str. 2.

⁵⁸ Žalba Ferizovića, str. 2.

⁵⁹ Ibid.

⁶⁰ Žalba Dabića, str. 3.

tačnost činjenica koje je pretresno vijeće utvrdilo ili nije utvrdilo. Greška u utvrđenju neke odlučne činjenice (netačno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje) prema članu 299. stav 1. ZKP BiH predstavlja odgovarajući osnov za osporavanje presude u slučaju kada se osporava tačnost činjenica koje je pretresno vijeće utvrdilo ili nije utvrdilo. Svoje žalbene navode u skladu sa članom 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH podnosioci žalbi treba da ograniče na formalni aspekt presude, a zbog navodne greške u pogledu činjeničnog stanja treba da se pozovu na član 299. ZKP BiH.

69. Apelaciono vijeće ističe da je pretresno vijeće prilikom donošenja svojih zaključaka ocijenilo dokaze, opisalo činjenice na koje se oslanjalo i dalo obrazloženje odlučnih činjenica. Naime, prvostepeno vijeće je pregledalo i cijenilo iskaze svjedoka tužilaštva i odbrane (uključujući iskaze vještaka) kao i materijalne dokaze. Pretresno vijeće je cijenilo iskaze ovih svjedoka pojedinačno, te u vezi sa iskazima drugih svjedoka i materijalnim dokazima da bi se utvrdila njihova vjerodostojnost.⁶¹
70. Prvostepeno vijeće je zaključilo da je optuženi počinio krivično djelo šumska krađa iz člana 424. stav 2. KZ RS. Prvostepeno vijeće je međutim ograničilo odgovornost optuženog na period od 01.11.2001. do 14.02.2002.⁶² Prvostepeno vijeće je prvo dalo opis činjenica koje nisu sporne, a zatim se bavilo preostalim pitanjima koja je trebalo riješiti.⁶³
71. Pretresno vijeće je cijenilo iskaz i mišljenje sudskog vještaka Aleksandra Gavrića i prihvatilo njegove nalaze u vezi sa sječom i odvozom drvne mase nakon 1. novembra.⁶⁴ Pretresno vijeće je objasnilo da je iskaz ovog vještaka vjerodostojan jer je saglasan sa iskazima svjedoka Sime Tepića, Darka Vračara i Mile Vrtunića.⁶⁵ Pretresno vijeće se zatim poziva na određene izvještaje i dokumente Vlade koji potkrepljuju iskaze ova četiri svjedoka.⁶⁶
72. Pretresno vijeće također navodi iskaze svjedoka odbrane koje je cijenilo i poziva se na iskaz Đoke Todorovića koji je bio ključni svjedok optuženog.⁶⁷ Prvostepeno vijeće je zaključilo da iskaz ovog svjedoka nije vjerodostojan i dalo argumente za ovakav zaključak – da je njegov iskaz kontradiktoran, da je u suprotnosti sa materijalnim dokazima kao i sa iskazom njegovog pomoćnika.⁶⁸

⁶¹ Prvostepena presuda, str. 91-97.

⁶² Ibid. str.91.

⁶³ Ibid. str. 92-93.

⁶⁴ Ibid. str. 93.

⁶⁵ Ibid. str.94.

⁶⁶ Pretresna presuda, str. 94-95

⁶⁷ Ibid. str. 95.

⁶⁸ Ibid.. str. 95-96

73. Prvostepeno vijeće se dalje bavi postojanjem elementa umišljaja za krivično djelo šumska krađa i navodi da je sa sigurnošću utvrdilo da na strani optuženog postoji potrebna krivična namjera. Pretresno vijeće je dalo opis iskaza ovog svjedoka, kao i materijalne dokaze koji potkrepljuju ove zaključke.⁶⁹
74. Nakon što je ispitalo ovaj dio prvostepene presude, Apelaciono vijeće dalje zaključuje da ona nije nejasna, nerazumljiva i protivrječna. Pretresno vijeće je pažljivo opisalo činjenice od kojih polazi kao i razloge zbog kojih se oslanja na iste.⁷⁰ Pretresno vijeće je dalo jasne razloge za svoje zaključke o vjerodostojnosti, a ne samo paušalne navode. Prvostepena presuda također sadrži odgovarajuće obrazloženje svojih nalaza u odnosu na krivičnu namjeru optuženog. Apelaciono vijeće stoga zaključuje da su navodi optuženog neutemeljeni i da se ne mogu prihvatiti. Prema tome, ovaj žalbeni navod se odbija kao neosnovan.

C. Dostatnost dokaza u odnosu na šumsku krađu

75. Optuženi Jurišić tvrdi da je prvostepeno vijeće pogriješilo kad je zaključilo da je on počinio krivično djelo šumska krađa, jer činjenice ne potkrepljuju ovaj zaključak. Naime, on tvrdi da nije sa sigurnošću utvrđeno da je došlo do sječe stabala nakon 1. novembra ili da je postojala krivična namjera na strani optuženog.⁷¹
76. Pretresno vijeće je u prvostepenoj presudi zaključilo da je
- na osnovu već navedenih dokaza optužbe, sa potpunom sigurnošću utvrdilo da je optuženi Jurišić Miro kao direktor preduzeća „Trgokomerc“ nakon zaključka Vlade od 18.10.2001. godine, koji se faktički primjenjivao nakon 01.11.2001. godine, organizovao sječu šume u Šumskom gazdinstvu Ribnik, u količini od 1093,36 metara kubnih oborenog drveta, kako bi njegovo preduzeće ostvarilo finansijsku korist, iako je znao da nije bilo pravnog osnova za sječu i prijem drveta iz Šumskog gazdinstva Ribnik.⁷²
77. Uvidom u dokaze slijedi da je Vlada Republike Srpske 18. jula 2001. godine ovlastila preduzeće Trgokomerc Ribnik da izvrši vanrednu sječu u Šumskom

⁶⁹ Ibid. str. 96-97.

⁷⁰ Uporedi drugostepenu presudu u predmetu *Tužilac protiv Nenada Tanaskovića*, X-KRŽ-06/165, od 26.03.2008, str. 7 (gdje vijeće navodi da "ne može utvrditi ništa, barem u vezi sa ovim općim navodima odbrane, što presudu čini u sebi nedosljednom kad su u pitanju zaključci ili obrazloženje koje je koristilo Pretresno vijeće pri proglašavanju optuženog krivim, a koji nisu utemeljeni na dokazima. Dalje, presuda pažljivo izlaže činjenice na koje se poziva, zašto se na njih poziva, zakon koji primjenjuje na njih, i kao rezultat toga, zaključke do kojih dolazi.")

⁷¹ Ferizovićeva žalba, str. 2 i Dabićeva žalba, str. 3-6.

⁷² Prvostepena presuda, str. 96.

gazdinstvu Ribnik radi izmirenja određenog duga.⁷³ Nakon toga je izvršena sječa, izvoz i otprema drvnih sortimenata.⁷⁴ 18. oktobra 2001. godine Vlada je izdala rješenje da se zastane sa izvršenjem njenog prethodnog naređenja.⁷⁵ 31. oktobra 2001. godine, Milan Damjanović, republički inspektor, izdao je nalog Šumskom gazdinstvu da obustavi sve radove na tom projektu, a kao posljedica toga 1. novembra 2001. godine Simo Tepić iz Šumskog gazdinstva Ribnik izdao je nalog da se „trenutno obustavljaju svi radovi na sječi, izvozu i otpremi drvnih sortimenata u odjelima br. 79 i 78“⁷⁶ Simo Tepić je izjavio da je on shvatio hitnost situacije i da je odmah poslao vozača da prenese naređenje šumskim gazdinstvima i jedinici koja je obavljala radove u tim odjelima.⁷⁷

78. Simo Tepić je dalje izjavio da iako je ta naredba izdata, nije postupano u skladu s njom i da se i dalje vršila sječa, izvoz i otprema drveta.⁷⁸ Svjedok je saznao za ove aktivnosti putem mjesečnih izvještaja.⁷⁹ Svjedok je otišao do direktora Šumskog gazdinstva, Bore Čeke, koji je potvrdio da se radovi nastavljaju i naveo razne razloge za to.⁸⁰

79. Svjedok Darko Vračar je bio upravnik Radne jedinice Crkvina⁸¹ koja je pokrivala odjele 78 i 79.⁸² Svjedok se sjeća da je krajem avgusta u Šumsko gazdinstvo stigao ugovor u vezi sa rješenjem Vlade od 18. jula.⁸³ Boro Čeko je dodijelio posao svojoj jedinici i imenovao Đoku Todorovića kao osobu zaduženu za realizaciju projekta.⁸⁴ Svjedok se sjeća da je on primio rješenje kojim se nalaže obustava radova u odjelima 78 i 79.⁸⁵ Ovo naređenje je ispoštovano ali je Boro Čeko 12. novembra nazvao Todorovića i naredio mu da nastavi s radovima.⁸⁶ To je rezultiralo nastavkom sječe, izvoza i otpreme drveta.⁸⁷ Sječa drveta u odjelu 78 završena je u decembru 2001. godine⁸⁸, ali je otprema nastavljena u februaru 2002.⁸⁹

80. Svjedok je kontaktirao Boru Čeku i pitao ga kako da postupi jer je primio naređenje da obustavi radove dok je Čeko naredio Todoroviću da završi projekat. Čeko je obavijestio svjedoka da treba nastaviti projekat i da on nije

⁷³ Vidi dokaz 3-C-14.

⁷⁴ Iskaz Sime Tepića od 06.02.2008. od 2:32:16 do 2:33:01 i od 3:12:23 do 3:14:27; i dokaz 3-B-4.

⁷⁵ Vidi dokaz 3-C-22.

⁷⁶ Vidi dokaz 3-C-26.

⁷⁷ Iskaz Sime Tepića od 06.02.2008. od 2:34:25 do 2:34:59 i od 2:50:15 do 2:51:28.

⁷⁸ Ibid. od 2:54:18 do 2:54:59; i dokaz 3-B-19.

⁷⁹ Ibid. od 2:55:15 do 2:55:53; i dokaz 3-B-19.

⁸⁰ Ibid. od 2:58:22 do 2:59:40; 3:00:03 do 3:01:13; i 3:09:24 do 3:09:45; vidi i dokaz 3-B-4.

⁸¹ Iskaz Darka Vračara od 07.02.2008. od 07:43 do 07:57.

⁸² Ibid. od 10:10 do 10:32.

⁸³ Ibid. od 32:34 do 32:46.

⁸⁴ Ibid. od 33:41 do 35:27.

⁸⁵ Ibid. od 45:41 do 46:05.

⁸⁶ Ibid. od 46:05 do 46:22.

⁸⁷ Ibid. od 46:22 do 46:33 i od 55:45 do 56:08.

⁸⁸ Ibid. od 44:12 do 44:30 i od 56:31 do 56:48.

⁸⁹ Ibid. od 52:02 do 52:38.

trebao primiti tu naredbu za prestanak radova.⁹⁰ Svjedok nikad nije saznao po kojoj osnovi je Čeko naredio nastavak radova.⁹¹

81. Svjedok Mile Vrtunić je izjavio da je on bio lugar u Šumskom gazdinstvu Ribnik.⁹² On se sjeća rješenja Vlade iz decembra 2001. godine kojom se Trgokomercu dozvoljava sječa i otprema drveta u odjelima 78 i 79.⁹³ Inspektor Damjanović je kasnije obavijestio ovog svjedoka da je ovaj projekat obustavljen. On je izjavio da su radovi ipak nastavljeni nakon par dana (poslije 1. novembra) ali da ne zna ko je to odobrio.⁹⁴ Ovaj nastavak je obuhvatao sječu, izvoz i otpremu drveta Trgokomercu.⁹⁵ On je izjavio da su radovi "redovno nastavljeni kao da nije bilo obustave."⁹⁶
82. Kao lugar, ovaj svjedok je vodio službenu evidenciju ili dnevnik o aktivnostima u njegovoj zoni odgovornosti.⁹⁷ Njegov dnevnik sadrži razgovore o aktivnostima sa preduzećem Trgokomerc u novembru i decembru u odnosu na šumski odjel 78.⁹⁸ Po njegovom mišljenju, navedene aktivnosti predstavljaju šumsku krađu.⁹⁹
83. Vještak Aleksandar Gavrić je izjavio da je uvidom u raznu evidenciju Vlade zaključio da su sječa i izvoz drveta nastavljeni poslije 1. novembra i da je drvo otpremljeno Trgokomercu.¹⁰⁰
84. Prvostepeno vijeće je također izvršilo pregled brojne dokumentacije koja ukazuje da se nakon naredbe o obustavi radova od 1. novembra i dalje vršila sječa, izvoz i otprema stabala Trgokomercu, uključujući: dokaz 3-C-29 (Izveštaj regionalnog inspektora Milana Damjanovića od 08.05.2002.)¹⁰¹, dokaz 3-C-33 (Izveštaj o "izvršenju rješenja Vlade RS o vansudskom poravnanju između Vlade RS i preduzeća DI Trgokomerc Ribnik" od 13.06.2005.); dokaz 24-A-10 (Nalaz vještaka Aleksandra Gavrića), dokaz 6-B-1 (Izveštaj o reviziji poslovanja šumskih gazdinstava od 15.06.2004.); dokaz 3-B-4 (Izjava Sime Tepića od 10.01.2005.); dokaz 3-B-19 (Izjava Sime Tepića od 07.06.2007.); dokaz 3-B-21 (Izjava Mile Vrtunića od 07.06.2007.); i dokaz 6-A-2a (Službena knjiga ili dnevnik lugaara Mile Vrtunića).

⁹⁰ Ibid. od 46:54 do 47:52.

⁹¹ Ibid. od 49:47 do 50:47.

⁹² Iskaz Mile Vrtunića od 07.02. 2008. od 1:11:29 do 1:11: 55.

⁹³ Ibid. od 1:13:48 do 1:14: 34.

⁹⁴ Ibid. od 1:31:03 do 1:31:46; od 1:32:40 do 1:32:50; i od 1:40:50 do 1:41:23.

⁹⁵ Ibid. od 1:33:40 do 1:34:13.

⁹⁶ Ibid. od 1:41:23 do 1:41:35.

⁹⁷ Ibid. od 1:41:56 do 1:42:31.

⁹⁸ Gore navedeni Iskaz Mile Vrtunića, od 2:08:34 do 2:21:14.

⁹⁹ Ibid. od 2:18:00 do 2:18:23 i dokaz 3-B-21 (gdje Mile Vrtunić objašnjava da je "bilo krađe trupaca po otpremnici – jedna otpremnica, dvije ili više tura")

¹⁰⁰ Iskaz Aleksandra Gavrića od 13.03.2008. od 1:14:25 do 1:16:00 i od 1:17:40 do 1:18:35 a u dijelu II od istog datuma od 2:33:35 do 2:34:40.

¹⁰¹ U istom dokazu navodi se da Šumsko gazdinstvo "nije postupilo po zaključku VLADE RS niti po nalogu republičkog inspektora, a ni po svom nalogu i isto je nastavilo sa realizacijom odjela nakon izdatog naloga".

85. Prvostepeno vijeće je dalje pregledalo evidenciju Šumskog gazdinstva Ribnik u vezi sa sječom (obaranjem), izvozom (izvlačenjam) i odvozom (otpremom dreveta Trgokomercu) u šumskim odjelima 78 i 79.¹⁰²
86. U analizi svih ovih dokaza, prvostepeno vijeće je poklonilo vjeru iskazu vještaka Gavrića. Iako je optuženi ukazao na određene nedostatke ovog iskaza¹⁰³, Apelaciono vijeće zaključuje da je pretresno vijeće ipak ispravno postupilo kada je dalo težinu ovom dokazu.¹⁰⁴ Naime, čak i ako pretpostavimo da su navodi optuženog valjani, činjenica da je ovaj dokaz potkrijepljen materijalnim dokazima kao i iskazima drugih svjedoka, daje dovoljnu i opravdanu osnovu pretresnom vijeću da se osloni na ovaj dokaz.
87. Apelaciono vijeće također nalazi da je pretresno vijeće moglo opravdano zaključiti da iskaz Đoke Todorovića nije vjerodostojan jer je u suprotnosti sa iskazima drugih svjedoka i sa drugim dokazima, te da je kontradiktoran izjavama i zapisima istog svjedoka.
88. Apelaciono vijeće dalje nalazi da je pretresno vijeće pravilno zaključilo na osnovu dokaza da je na strani optuženog postojala potrebna krivična namjera. Uvidom u dokumentaciju slijedi da je iste večeri nakon što je Simo Tepić izdao naredbu o obustavi projekta, optuženi kontaktirao Tepića i rekao "Šta si to uradio? Nisi to trebao uraditi." Tepić je odgovorio da je on postupio „u skladu sa obavezujućom odlukom Vlade i šumskog inspektora“¹⁰⁵ Nakon toga optuženi je učestvovao u daljoj sječi, izvozu i primki drvnih sortimenata suprotno naređenju.¹⁰⁶ Apelaciono vijeće ističe da je nakon ocjene dokaza u vezi sa aktivnostima i izjavama optuženog, pretresno vijeće moglo osnovano zaključiti da je na strani optuženog postojala potrebna krivična namjera da poćini krivićno djelo koje mu se stavlja na teret.
89. Apelaciono vijeće stoga zaključuje da uvidom u izvedene dokaze slijedi da su nalazi i zaključci pretresnog vijeća u vezi sa krivićnim djelom šumska krađa osnovani i potkrijepljeni dokazima. Prema tome, navodi optuženog o pogrešnom zaključku pretresnog vijeća nemaju osnova.

¹⁰² Vidi dokaze C-1 do C-10 i B-11 do B-28

¹⁰³ Optuženi navodi da svjedok nije ovlašćeni vještak, da je njegov rad umrljan zbog njegove povezanosti sa Damjanom Stanićem i da je njegov nalaz nepotpun jer nije izvršio uvid u poslovnu evidenciju Trgokomerca. Optuženi međutim nije prikazao da svjedok ne posjeduje potrebne vještine i iskustvo vještaka, niti je prikazao da je Damjan Stanić na bilo koji način bio umješan u Gavrićev rad na ovom predmetu ili da je pregled evidencije Trgokomerca mogao uticati na nalaze ovog vještaka.

¹⁰⁴ Uporediti sa predmetom *Tužilac protiv Pavla Strugara, br: IT-01-42, prvostepena presuda od 31.01.2005. 210. paragraf (gdje se Pretresno vijeće oslanja na nalaz vještaka iako u njemu ima određenih nedostataka i slabosti).*

¹⁰⁵ Dokaz 3-B-4.

¹⁰⁶ Vidi gore navedeni iskaz Mile Vrtunića, od 2:08:34 do 2:21:14; dokaz 6-A-2A; i dokaz 3-B-21.

D. Osuđujuća presuda za davanje dara i drugih oblika koristi

a. Podstrekavanje na učinjenje krivičnog djela

90. Optuženi Jurišić ističe da je prvostepeno vijeće pogriješilo kada je donijelo zaključak da radnje Damjana Stanića ne predstavljaju podstrekavanje optuženog da počini krivično djelo. Naime, on tvrdi da ga je Damjan Stanić svojom „agresivnošću“ i "arogancijom“ naveo da ponudi mito dok je radio kao prikriveni informator.¹⁰⁷ Dalje navodi da je Damjan Stanić bio taj koji je inicirao pitanje nuđenja mita i koji je stalno spominjao tu temu u njihovim razgovorima.¹⁰⁸ Optuženi, međutim, u snimljenim razgovorima nije ukazao ni na jednu konkretnu Stanićevu izjavu, odnosno radnju, kako bi potkrijepio svoj navod.¹⁰⁹

91. Nakon što je izvršilo uvid u iskaz Damjana Stanića i snimljene razgovore prvostepeno vijeće je zaključilo da:

suprotno navodima odbrane, Sud nije mogao utvrditi da je informator podstrekavao optuženog Jurišić Miru na učinjenje krivičnog djela. Činjenica da je informator navodio na razgovor optuženog Jurišić Miru, ne podrazumijeva da ga je on podstrekavao, odnosno navodio da učini krivično djelo, što takođe odbrana optuženih nastoji neosnovano prikazati.¹¹⁰

92. Stav 5. član 116. ZKP-a BiH u relevantnom dijelu navodi da:

policijski organi ili druge osobe ne smiju preduzimati aktivnosti koje predstavljaju podstrekavanje na učinjenje krivičnog djela. Ako su takve aktivnosti poduzete, ta okolnost isključuje krivično gonjenje podstrekavane osobe za krivično djelo izvršeno u vezi s ovim radnjama.

93. U Komentaru ZKP BiH navodi se da:

Podstrekavanje je određeno u članu 30. KZ BiH na način da se naglašava da je podstrekavanje navođenje drugog s umišljajem da izvrši krivično djelo. Iz zakonskih odredbi proizilazi da naše pravo poznaje institut „policijske provokacije“ kao način isključenja krivičnog gonjenja podstrekavane osobe. Na drugoj strani, mogućnost da „policijske provokacije“ dovedu do

¹⁰⁷ Žalba Ferizovića na 3. i 4. stranici i žalba Dabića, str. 6-9.

¹⁰⁸ Žalba Dabića, str. 7..

¹⁰⁹ Prvostepena presuda na 51. str. (na kojoj se navodi da je optuženi pokrenuo pitanje na suđenju ali je također propustio da navede radnje korištene kako bi se podstrekao da počini krivično djelo).

¹¹⁰ Ibid. str. 53.

oslobađajuće presude (tzv. subjektivni i objektivni test) postoji u pravnom sistemu SAD-a i poznat je pod imenom *entrapment*. Propisujući zabranu podstrekavanja na izvršenje krivičnog djela, naše pravo se svrstalo u red onih pravnih sistema koji zabranjuju podstrekavati...¹¹¹

94. Apelaciono vijeće smatra da uvid u spis i važeće zakonske propise pokazuje da je zaključak prvostepenog vijeća bio opravdan i pravilan. Apelaciono vijeće ističe da je u prvom razgovoru između optuženog Jurišića i Damjana Stanića, optuženi bio taj koji je pokrenuo pitanje davanja mita tužiocu.¹¹² Kada Stanić kasnije kaže kako poznaje nekoga ko bi mogao pomoći u vezi sa navedenim, optuženi je spreman i voljan da se odmah sastane sa tom osobom.¹¹³
95. U njihovom drugom razgovoru 18. novembra 2006. godine, optuženi Jurišić objašnjava da se moraju dogovoriti o iznosu kako bi ga on mogao raspodijeliti na ostale.¹¹⁴ Kaže da je dobio odobrenje da pregovara sa Stanićem, ali ne navodi ko ga je ovlastio za to.¹¹⁵ Optuženi kasnije objašnjava kako pokušava pridobiti ostale da se slože u vezi sa davanjem mita zato što ne vjeruje da bi mogao sam obezbijediti sav novac.¹¹⁶ U toku razgovora, Jurišić često govori o određenoj količini "jabuka" za šta je Damjan Stanić posvjedočio da je to bila šifra za novac.¹¹⁷
96. Na trećem sastanku, optuženi govori Staniću o razgovoru sa Pericom Bundalom i ističe da će se on (Jurišić) i Stanić „time pozabaviti“, kao i sa određivanjem potrebnog iznosa.¹¹⁸ Optuženi upozorava da ukoliko se o tome bude saznalo u javnosti, neće biti novca.¹¹⁹ U toku razgovora, Stanić pita o iznosu depozita. Jurišić naglašava da od Bundala mora dobiti odobrenje u vezi sa iznosom.¹²⁰ Kasnije vode razgovor o navedenom pitanju i dogovaraju se o avansu u iznosu od pet odsto (5%).¹²¹ Jurišić potom objašnjava da sada kada su postigli nekakav dogovor, može otići do ostalih i objasniti kako će pokušati podmititi tužioca.¹²²
97. Apelaciono vijeće ističe da je analiza snimljenih razgovora pokazala kako je optuženi uvijek bio spreman, voljan i sposoban počinuti krivično djelo. Optuženi Jurišić je bio taj koji je (1) pokrenuo ideju nuđenja mita, (2)

¹¹¹ Komentari ZKP-a BiH, član 116, str. 360. (2005.)

¹¹² Dokaz 5-B-13, str. 68. (red 2479).

¹¹³ Ibid. stranica 69 (red 2544).

¹¹⁴ Dokaz 5-C-15 na stranicama 22 (redovi 738-754.) i 26 (redovi 886- 898.).

¹¹⁵ Ibid. na 27. stranici (redovi 921-928).

¹¹⁶ Ibid. na 31. stranici (red 1083-1094).

¹¹⁷ Iskaz Damjana Stanića dat 4. marta 2008. god. (Traka # 1) od 1:14:28 do 1:16:00.

¹¹⁸ Dokaz 5-C-21, str. 7 i 13

¹¹⁹ Ibid., str.16.

¹²⁰ Ibid., str. 17-18.

¹²¹ Ibid. str. 20-21.

¹²² Ibid. str. 21.

konstantno govorio o planovima u vezi sa mitom, (3) vodio razgovore o iznosu avansa i (4) planirao da se obrati ostalima kako bi od njih obezbijedio dio iznosa tog mita. Ne radi se o povodljivoj osobi ili neiskusnom pojedincu koji je nagovoren ili prevaren da počini krivično djelo; dapače, činjenice govore o tome da je optuženi iskusan biznismen i političar koji je imao prethodno iskustvo sa krivično-pravnim sistemom. Pored toga, ne postoje dokazi da je Damjan Stanić na bilo koji način prijetio optuženom, da ga je prisiljavao ili obmanjivao tokom njihovih razgovora, Apelaciono vijeće tako zaključuje da je prvostepeno vijeće s pravom smatralo da optuženi nije bio podstrekavan da počini navedeno krivično djelo. Stoga se ovaj navod o počinjenoj grešci smatra neosnovanim.

b. Dostatnost dokaza koji idu u prilog osuđujućoj presudi

98. Optuženi dalje ističe da je prvostepeno vijeće pogriješilo u svojoj ocjeni našavši da postoji dovoljno dokaza koji idu u prilog donošenju osuđujuće presude za krivično djelo davanje dara ili drugih oblika koristi prema članu 218. stav 1. KZ BiH. Optuženi smatra da nema dovoljno dokaza da se utvrdi navedeno krivično djelo s obzirom da nije snimljen glavni sastanak na kojem su navodno data sredstva i zbog činjenice da iskaz svjedoka Damjana Stanića nije vjerodostojan.¹²³
99. Apelaciono vijeće zaključuje da uvid u dokaze pokazuje da je odluka prvostepenog vijeća kojom je utvrđeno krivično djelo, opravdana i potkrijepljena dokazima. Kao što je navedeno pod tačkom a, optuženi se sastao sa prikrivenim informatorom Damjanom Stanićem i pokrenuo ideju davanja mita tužiocu. Potom je razgovarao o iznosu avansa.
100. Damjan Stanić je svjedočio da se 30. novembra 2006. godine sastao sa Jurišićem. U toku sastanka, optuženi je Staniću dao hiljadu eura (1.000 eura) koji su potom stavljeni u Stanićev rokovnik. Taj novac je trebao biti uručen tužiocu kao avans. Optuženi je objasnio da je morao stupiti u kontakt sa ostalima kako bi od njih prikupio njihov dio novca.¹²⁴ Optuženi je potom naveo da su ta sredstva data kako bi se zaštitili Ivanić, Bundalo i on sam.¹²⁵ Rokovnik u kojem se nalazi hiljadu eura (dvije novčanice u ukupnom iznosu od 1.000 eura) je predat policiji¹²⁶. Ovi predmeti kao i potvrda o sredstvima su kasnije uvedeni kao dokazi na suđenju.¹²⁷
101. U razgovoru vođenom 1. decembra 2006. godine, govori se o hiljadu eura (1.000 eura) koji su dati kako bi se tužiocu pokazalo da je ponuda mita

¹²³ Žalba Ferizovića na stranici 4. i žalba Dabića na str. 8-9.

¹²⁴ Iskaz Damjana Stanića dat 4. marta 2008. god. (traka 2 i dio 2.) od 39:09 do 43:31.

¹²⁵ Ibid. od 43:41 do 45:13.

¹²⁶ Iskaz Damjana Stanića dat 21. februara 2008. god. (traka 3) od 55:20 do 57:05.

¹²⁷ Dokazi 5-F-22, 5-F-31 i 5-F-32.

„ozbiljna“¹²⁸ U kasnijem razgovoru vođenom 11. decembra 2006. godine, dok je optuženi objašnjavao kako pokušava pridobiti ostalih pet osoba da podijele iznos mita, ističe da je već „dao 1.000 eura“.¹²⁹

102. Apelaciono vijeće smatra da su snimljeni razgovori zajedno sa iskazom Damjana Stanića i drugim potkrepljujućim dokazima¹³⁰ predstavljali dovoljnu osnovu da prvostepeno vijeće opravdano zaključi da je optuženi Jurišić počinio krivično djelo davanja dara i drugih oblika koristi. Prema tome, s obzirom da je na osnovu dokaza izvan razumne sumnje utvrđeno da je navedeno krivično djelo počinjeno, navod o počinjenoj grešci se smatra neosnovanim.

E. Zakonitost uloge Damjana Stanića kao informatora

103. Optuženi Jurišić tvrdi da je prvostepeno vijeće pogriješilo kad je prihvatilo snimak razgovora i utvrdilo da upotreba Damjana Stanića kao informatora nije predstavljala kršenje ZKP-a BiH. Međutim, optuženi navodi da stav 6. člana 118. ZKP BiH dozvoljava da samo policijski organi budu angažovani kao informatori. On dalje tvrdi da uloga Damjana Stanića u ovoj tajnoj operaciji predstavlja kršenje tog člana i da se svi dokazi do kojih se došlo preko Stanića moraju isključiti.¹³¹ Međutim, optuženi se u svojoj tvrdnji ne poziva niti na jednu zakonsku odredbu.

104. Prvostepeno vijeće je odbilo ovaj navod i zaključilo da

u izvršenju posebnih istražnih radnji, pored policijskih organa mogu učestvovati i druge osobe, jasno potvrđuje član 116. stav 5. i član 122. ZKP BiH, pa je neargumentovana i neosnovana tvrdnja odbrane optuženog Jurišić Mire da informator mora biti policijski organ. S tim u vezi, niti jedna odredba ZKP BiH ne propisuje obavezu da informator mora biti policijski organ.¹³²

105. Apelaciono vijeće nalazi da pretresno vijeće nije postupilo protivno zakonu kad je zaključilo da upotreba Damjana Stanića u ulozi informatora nije predstavljala kršenje ZKP BiH. Apelaciono vijeće ističe da iz odredaba ZKP BiH o posebnim istražnim radnjama¹³³ slijedi da određeni članovi zakona propisuju da se u istragama mogu koristiti i druge osobe pored policijskih organa.¹³⁴ Nadalje, zakon ne zabranjuje upotrebu drugih osoba osim policijskih organa u svojstvu informatora.

¹²⁸ Dokaz 5-D-6;

¹²⁹ Dokaz 0-II-9;

¹³⁰ Radoslav Vignjević, koji obavlja funkciju policijskog inspektora, također je svjedočio u ovom predmetu o svojoj ulozi u akciji prikriivenog informatora koja je potkrijepila iskaz Damjana Stanića.

¹³¹ Žalba Ferizovića, str. 3-4 i Dabićeva žalba, str. 7-9.

¹³² Prvostepena presuda, str. 54.

¹³³ Vidi ZKP BiH, glava IX, član 116-122.

¹³⁴ Vidi članove 116, 118. i 122.

106. Član 116. stav 2. tačka e. ZKP BiH dozvoljava „korištenje prikrivenih istražitelja i korištenje informatora“ tokom posebnih istražnih radnji. Dužnosti ili obaveze „prikrivenog istražitelja“ koje se definišu u stavu 6. istog člana ne obuhvataju svojstvo informatora. Dužnosti informatora nisu definisane.

107. Apelaciono vijeće ističe da u nedostatku jasne definicije, opšte pravilo tumačenja zahtijeva razumijevanje zakonskog termina u opšteprihvaćenom smislu te riječi.¹³⁵ Termin „informator“ se inače definiše kao „osoba koja daje tajne informacije o drugoj osobi, a naročito kad se te informacije daju policiji.“¹³⁶

108. U komentaru člana 116. stav 2. tačka e. ZKP BiH daje se definicija termina „informator“, gdje se konkretno navodi

Informator nije policijski službenik. U kriminalističko-taktičkom smislu, informator je osoba koju policija povremeno ili stalno, tajno angažuje i koristi s ciljem dobivanja informacija o krivičnom djelu i njegovom izvršiocu. Informator, za razliku od prikrivenog istražitelja, nema nikakvih policijskih ovlaštenja. S druge strane, i on, kao i prikriveni istražitelj, djeluje na osnovu istih zakonskih uvjeta, te svoje aktivnosti ostvaruje u kriminalnoj sredini.¹³⁷

109. Apelaciono vijeće nalazi da optuženi Jurišić nije dokazao da ZKP BiH zabranjuje da bilo ko drugi osim policijskih organa bude informator. Apelaciono vijeće zaključuje da iz člana 116. i komentara na taj član, kao i opšte definicije termina slijedi da su „prikriveni istražitelji i informatori“ dvije zasebne i različite kategorije lica koja učestvuju u istražnim radnjama; prvo se odnosi na policijski organ, a drugo na lice koje nije policijski organ.

110. Apelaciono vijeće stoga zaključuje da prvostepeno vijeće nije postupilo protivno zakonu kad je utvrdilo da upotreba Damjana Stanića u svojstvu informatora ne predstavlja kršenje ZKP BiH. Prema tome ovaj žalbeni navod se odbija kao neosnovan.

¹³⁵ Vidi *Tužilac protiv Milana Multinovića*; predmet br. IT-05-87-T, presuda od 26.02.2009. paragraf 207;

¹³⁶ Longmanov rječnik savremenog engleskog jezika, na str. 730 (3. izdanje, 2003.). Vidjeti takođe pravni rječnik *Black's Law* na str. 849.. (9. izdanje, 2004.) (gdje je „informator“ definisan kao „osoba koja daje informacije o drugoj osobi; naročito u slučaju kada daje policiji pouzdane informacije o zločinu, a u nekim slučajevima to radi za nagradu ili u zamjenu za poseban tretman.“)

¹³⁷ Komentari ZKP BiH, član 116. stav 357. na str. 257. (2005.)

F. Izricanje krivično-pravne sankcije protiv optuženog Jurišića

111. Optuženi Jurišić ističe da je prvostepeno vijeće pogriješilo što mu je izreklo prestrogu krivično-pravnu sankciju. Optuženi smatra da prvostepeno vijeće nije razmotrilo neke važne olakšavajuće okolnosti (uključujući porodične okolnosti, loše zdravstveno stanje i postojeće okolnosti u vezi sa krivičnim djelima), a da je previše naglasilo otežavajuću okolnost (umiješanost optuženog u slično krivično djelo u aprilu 2002. godine).¹³⁸
112. Tužilac smatra da je prvostepeno vijeće pogriješilo kada je izreklo suviše blagu kaznu s obzirom na otežavajuće okolnosti. Tužilac smatra da iznos nanesene štete, podmićivanje važnog funkcionera kao i postojanje podataka u krivičnoj evidenciji o ranijoj sličnoj radnji opravdavaju veću kaznu, tako da bi jedinstvena kazna optuženom trebala biti kazna zatvora u trajanju od 5 godina.¹³⁹
113. U predmetu *Tužilac protiv Mirka Todorovića i Miloša Radića*, Žalbeno vijeće je jasno navelo standarde preispitivanja žalbi podnesenih u vezi sa krivično-pravnom sankcijom. Vijeće navodi:

Žalba na odluku o kazni može se ulagati po dva različita osnova, kako to predviđa član 300. ZKP BiH..

Žalba na odluku o kazni može se prije svega uložiti na osnovu toga da pretresno nije primijenilo relevantne zakonske odredbe prilikom odmjeravanja kazne.

Međutim, žalbeno vijeće neće preinačiti odluku o kazni samo zbog toga što pretresno vijeće nije primijenilo sve relevantne zakonske odredbe, već će žalbeno vijeće preispitati odluku o kazni samo ako podnosilac žalbe pokaže da je propust da se primijene sve relevantne zakonske odredbe doveo do nepravilne presude. Ako žalbeno vijeće smatra da je došlo do nepravilne presude ono će utvrditi odgovarajuću kaznu na osnovu činjeničnog stanja utvrđenog od strane pretresnog vijeća i pravilno primijenjenog zakona.

S druge strane, podnosilac žalbe može osporavati odluku o kazni zbog toga što je pretresno vijeće iskoristilo svoje diskreciono pravo prilikom utvrđivanja odgovarajuće kazne. Žalbeno vijeće naglašava da pretresno vijeće ima široko diskreciono pravo u utvrđivanju odgovarajuće kazne, pošto je pretresno vijeće u poziciji da najbolje može odmjeriti i ocijeniti dokaze izvedene na glavnom pretresu. Shodno tome, Žalbeno vijeće neće remetiti analizu pretresnog vijeća o otežavajućim i olakšavajućim

¹³⁸ Žalba Dabića na str. 9.

¹³⁹ Žalbeni podnesak tužioca na str. 9.

okolnostima kao ni težinu koja je data tim okolnostima, osim ako podnosilac žalbe ne pokaže da je pretresno vijeće zloupotrijebilo svoje široko diskreciono pravo.

Naime, podnosilac žalbe mora pokazati da je pretresno vijeće dalo težinu nebitnim i irelevantnim pitanjima, da nije dalo težinu ili dovoljno težine relevantnim pitanjima, da je napravilo očiglednu grešku u odnosu na činjenice na koje je primijenilo svoje diskreciono pravo ili da je odluka pretresnog vijeća bila u tolikoj mjeri neopravdana ili jednostavno nepravedna da žalbeno vijeće može izvesti zaključak da pretresno vijeće nije koristilo svoje diskreciono pravo na primjeren način.

Žalbeno vijeće uzima u obzir da pretresno vijeće nije obavezno da posebno obrazlaže svaku otežavajuću i olakšavajuću okolnost. Ako je žalbeno vijeće uvjeren da je pretresno vijeće razmatralo te okolnosti, ono neće izvesti zaključak da je pretresno vijeće zloupotrijebilo svoje diskreciono pravo odlučivanja prilikom utvrđivanja odgovarajuće kazne.¹⁴⁰

114. Nakon što je osudilo optuženog Jurišića, prvostepeno vijeće mu je izreklo jedinstvenu kaznu zatvora od 2 (dvije) godine i novčanu kaznu u iznosu od 10.000 (desethiljada) KM, na osnovu izrečene kazne zatvora u trajanju od 9 (devet) mjeseci i novčane kazne u iznosu od 10.000 (desethiljada) KM zbog krivičnog djela šumska krađa i kazne zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 6 (šest) mjeseci zbog krivičnog djela davanje dara i drugih oblika koristi.¹⁴¹

115. Nakon što je izvršilo uvid u spis, Apelaciono vijeće je zaključilo da je prvostepeno vijeće pogrešno upotrijebilo svoje diskreciono pravo u odlučivanju prilikom odmjeravanja kazne optuženom Jurišiću. Apelaciono vijeće se slaže sa žalbenim navodima tužilaštva da prvostepeno vijeće nije prepoznalo značaj otežavajućih okolnosti. Stoga, ovo Vijeće smatra da je izrečena jedinstvena kazna zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine preblaga u odnosu na optuženog, pa je stoga valjalo djelimično uvažiti žalbu tužioca, a odbiti žalbu odbrane u predmetnom dijelu presude. Što se tiče novčane kazne u iznosu od 10 (deset) hiljada KM, ovo Vijeće je nije razmatralo obzirom da na istu ne ukazuju žalbeni navodi.

116. Analiza dokaza pokazuje da je optuženi Jurišić imao ključnu ulogu u počinjenju oba krivična djela. Optuženi je nastavio sa sječom stabala i sa odvoženjem drveta uprkos naredbi Vlade RS-a da prekine sa tim aktivnostima. Dobio je pomoć i od drugih, uključujući vladine službenike, te koristio različite

¹⁴⁰ Tužilac protiv Mirka Todorovića i Miloša Radića, X-KRŽ-07/382, drugostepena presuda, 23. januar 2009. godine, paragrafi 180-186.

¹⁴¹ Prvostepena presuda na str. 4.

prevarantske šeme kako bi drvene proizvode pribavio na nezakonit način.¹⁴² Pored toga, treba naglasiti da se krivično djelo odnosilo na krađu više od jedne hiljade kubnih metara drveta.¹⁴³ U pogledu optužbe za davanje mita, optuženi je bio odgovoran za predmetno krivično djelo. Čak je dao i avans dok ne vidi da li će se ostala lica složiti da obezbijede preostala sredstva za davanje mita.

117. Pretresno vijeće nije prilikom sagledavanja otežavajućih okolnosti na strani optuženog imalo u vidu stepen krivične odgovornosti optuženog Jurišića. U tom smislu, nije cijeniło subjektivni elemenat na strani optuženog, iako je optuženi Jurišić sve radnje, za koje je oglašen krivim prvostepenom presudom, počinio sa direktnim umišljajem, dakle, najtežim oblikom vinsti u našem krivičnom pravu, što svakako povlači sa sobom i potrebu oštrijeg sankcionisanja.

118. U vezi sa krivičnim djelom davanje dara i drugih oblika koristi, Apelaciono vijeće također ističe kako prvostepeno vijeće nije uvažilo težinu ovog krivičnog djela. Izuzimajući podmićivanja sudije, ne postoji teža radnja podmićivanja od ove o kojoj je ovdje riječ, te optuženi mora biti kažnjen shodno tome. Ustvari, radnje podmićivanja u ovom predmetu se nisu odnosile samo na visoko rangiranog tužioca nego su prije svega predstavljale pokušaj ometanja i korumpiranja krivično-pravnog sistema Bosne i Hercegovine.

119. Također, Apelaciono vijeće je kao otežavajuću okolnost imalo u vidu upornost i sklonost, koju je optuženi iskazao prilikom izvršenja krivičnog djela šumska krađa, a što se ogleda u brojnosti preduzetih krivičnopravnih radnji, a posebno kada je riječ o ponavljanju ovog krivičnog djela u kontinuitetu, obzirom na njegovu raniju osuđivanost, koju prvostepeno vijeće nije cijeniło u dovoljnoj mjeri. Kada su u pitanju aktivnosti optuženog prije i nakon optužbe, Apelaciono vijeće ističe da je optuženi bio dva puta osuđivan (1979. i 1984. godine) i osuđen na zatvorsku kaznu u trajanju od 3 (tri), odnosno šest mjeseci. Bio je osuđen i zbog krivičnog djela šumska krađa nakon optužbi u ovom predmetu i osuđen na zatvorsku kaznu u trajanju od 9 (devet) mjeseci.¹⁴⁴

120. Jačina ugrožavanja i povreda zaštićenog dobra, također, predstavljaju okolnosti koje se u ovom slučaju imaju svrstati u grupu onih otežavajućih. Naime, optuženi Jurišić je osuđen za krivično djelo Šumska krađa, jer je kao vlasnik i direktor preduzeća „Trgokomerc“ d.o.o. Ribnik, organizovao sječu šume u ŠG Ribnik u količini od **1093,36 kubnih metara** kako bi „Trgokomerc“ d.o.o. Ribnik ostvario finansijsku korist. U tom pogledu, odredba člana 424. stav 2. KZ RS, propisuje da količina oborenog drveta mora biti veća od osam kubnih metara. Iz naprijed navedenog proizilazi da je optuženi Jurišić posjekao mnogo više kubnih metara šume od onog što zahtijeva spomenuta zakonska

¹⁴² Vidjeti dokaz 3-B-21.

¹⁴³ Prvostepena presuda na str. 96.

¹⁴⁴ Prvostepena presuda na str. 3.

odredba, a što je svakako trebalo imati u vidu i prvostepeno vijeće, prilikom odmjeravanja visine kazne za ovo krivično djelo.

121. Apelaciono vijeće uvažava postojanje izvjesnih olakšavajućih faktora prilikom utvrđivanja kazne. Optuženi Jurišić je oženjen, ima petero djece i tvrdi da je lošeg zdravstvenog stanja. Prilikom učinjenja krivičnog djela nije bilo nasilja, a optuženi se na suđenju primjereno ponašao. Apelaciono vijeće međutim navodi kako teška i ozbiljna priroda krivičnog djela davanje mita, ranija osuđivanost optuženog i količina nelegalno otuđenog drveta uveliko nadilaze olakšavajuće faktore.
122. Osim toga, u donošenju pravične krivično-pravne sankcije, Apelaciono vijeće uzima u obzir da kazna mora imati za cilj odvratanje optuženog i drugih da počine slična krivična djela. S obzirom na to da su ova krivična djela predstavljala napad na prirodne resurse kao i na krivično-pravni sistem Bosne i Hercegovine, takvo ponašanje se mora sprječavati u cilju zaštite države.
123. Shodno navedenom, Apelaciono vijeće je djelimično uvažilo žalbu tužilaštva, te preinačilo prvostepenu presudu u dijelu odluke o kazni optuženom Miri Jurišiću, pa mu je za krivično djelo šumska krađa iz člana 424. stav 2. KZ RS, utvrdilo kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine i novčanu kaznu, kao sporednu kaznu, u iznosu od 10 (deset) hiljada konvertibilnih maraka, a za krivično djelo Davanje dara i drugih oblika koristi iz člana 218. stav 1. KZ BiH, kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) godine, pa je primjenom odredbe člana 53. stav 1., stav 2. tačka b) i stav 4. KZ BiH, osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 4 (četiri) godine, s tim da mu je istovremeno izričena i novčana kazna, kao sporedna, u iznosu od 10 (deset) hiljada konvertibilnih maraka. Ovu novčanu kaznu je optuženi Miro Jurišić dužan platiti u roku od 6 (šest) mjeseci od dana pravosnažnosti presude, a ukoliko je optuženi ne isplati u cijelosti, ista će se, u smislu odredbe člana 47. KZ BiH, zamijeniti kaznom zatvora, tako što će se za svakih započelih pedeset konvertibilnih maraka novčane kazne odrediti jedan dan zatvora, ali zatvor u tom slučaju ne može biti duži od jedne godine.
124. Apelaciono vijeće smatra da je ovakva kazna u srazmjeri sa svim okolnostima konkretnog slučaja, koje su od uticaja na visinu izrečene kazne i da se istom postiže svrha kažnjavanja predviđena odredbom člana 39. KZ BiH.
125. Obzirom na gore iznijete razloge, žalbeni prigovori odbrane, koji se odnose na izrečenu kaznu optuženom Miri Jurišiću, postali su bespredmetni.

VIII. PITANJA KOJA SE ODNOSU NA TREĆI DIO IZREKE

Žalba tužilaštva

126. Tužilaštvo smatra, za tačku I 1. pobijane presude, da kada se svi različiti dijelovi dokaza uzmu zajedno, oni pokazuju da je jedina logična verzija događaja ona koju je dala optužba i da su optuženi krivi za ono što im se stavlja na teret, te da je prvostepeno vijeće podiglo teret dokazivanja tako visoko da je zapravo nemoguće da tužilac izvede dokaze koji bi bili dovoljni za sud. Nadalje se ističe da je prvostepeno vijeće utvrdilo da zločinačka namjera optuženog Ivanića – nanošenje štete ŠG Ribnik u svojstvu premijera RS - nije navedena u činjeničnom opisu optužnice i da se prema tome ne može ovdje raditi o krivičnom djelu zloupotrebe službenog položaja ili ovlaštenja. Međutim, tužilaštvo smatra da je jasno na osnovu činjeničnog opisa da je Ivanić morao znati da će njegove radnje nanijeti štetu ŠG Ribnik pošto nisu vršene nikakve finansijske provjere u vezi sa postojanjem ili nepostojanjem dugova. Tužilaštvo dalje ističe da je sam sud naveo u svom obrazloženju da je optuženi Ivanić postupao sa namjerom znajući da se šteta može nanijeti ŠG Ribnik.¹⁴⁵
127. Prvostepeno vijeće je utvrdilo da činjenični opis krivičnog djela, za koje se tereti optuženi Mladen Ivanić predmetnom optužnicom, ne sadrži sva bitna obilježja zakonskog bića krivičnog djela zloupotreba službenog položaja i ovlaštenja, iz člana 337. stav 4. KZ RS.¹⁴⁶
128. S obzirom na navedeno, Apelaciono vijeće ističe da je u odredbi člana 337. stav 4. KZ RS bitan element krivičnog djela, zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja, **pribavljena imovinska korist**, i to u iznosu koji prelazi 10.000 KM, dok je tužilaštvo kako u prvostepenom postupku, tako i u žalbi, ukazivalo isključivo na nastalu **štetu**. Naime, šteta kao bitan element ovog krivičnog djela, propisana je u stavovima 1. i 2. člana 337. KZ RS. Međutim, bez obzira što stavovi 1. i 2. istog člana podrazumijevaju postojanje štete, činjenični opis krivičnog djela ne sadrži u sebi **namjeru** optuženog, čije postojanje je neophodno za sve oblike krivičnog djela iz člana 337. KZ RS.
129. Naime, tužilaštvo u žalbi daje samo paušalne razloge zašto je sud trebao optuženog Mladena Ivanića osuditi za krivično djelo zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja, ističući kako je sud podigao isuviše visoko teret dokazivanja, te na taj način nije ostavilo prostora Apelacionom vijeću da u tom pogledu detaljnije ispita pobijanu presudu.
130. Slijedom navedenog, Apelaciono vijeće je prihvatilo utvrđenje prvostepenog vijeća da se u odnosu na optuženog Mladena Ivanića ne može prihvatiti pravna

¹⁴⁵ Žalba tužilaštva na str. 1. i 2.

¹⁴⁶ Prvostepena presuda na str. 68.

kvalifikacija iz predmetne optužnice, pa je stoga i odbilo žalbu tužilaštva kao neosnovanu.

Žalba optuženog Ivanića

A. Valjanost optužbe za nesavjestan rad u službi

131. Branilac optuženog Ivanića tvrdi da je prvostepena presuda sama sebi kontradiktorna u odnosu na zakonska obilježja bića krivičnog djela koje je optuženom stavljeno na teret, što ima za posljedicu bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačke j) i k) ZKP BiH. Između ostalog žalbom se tvrdi da je prvostepeni sud u izreci presude izostavio dio činjeničnog opisa iz optužnice da je optuženi Ivanić „znao da dug ne postoji“ a da je u isto vrijeme u pogledu nesavjesnog rada u službi postupao sa umišljajem u pogledu nastupanja štete.

132. Uvidom u spis slijedi da je optuženi od početka terećen za krivično djelo zloupotreba službenog položaja i ovlaštenja iz člana 337(4) KZ RS. Ovaj član propisuje:

(3) Službeno ili odgovorno lice koje u namjeri da sebi ili drugome pribavi kakvu imovinsku korist, iskoristi svoj položaj ili ovlaštenje, prekorači granice svog ovlaštenja ili ne izvrši službenu dužnost, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je djelom iz stava 3. ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se zatvorom od dvije do deset godina.

133. Prvostepeno vijeće je zaključilo da je činjenični opis u optužnici nepotpun jer:

Nije utvrdio da iz činjeničnog opisa nije vidljiva namjera optuženog da nanese štetu drugome, odnosno Šumskom gazdinstvu Ribnik, a što predstavlja subjektivni element bića ovog krivičnog djela. S obzirom da u činjeničnom opisu nedostaje namjera optuženog, kao bitno obilježje ovog krivičnog djela, stoga i ne postoji ovo krivično djelo koje se optuženom Ivanić Mladenu stavlja na teret predmetnom optužnicom.¹⁴⁷

¹⁴⁷ Prvostepena presuda, str. 68.

134. Međutim, prvostepeno vijeće je utvrdilo da je činjenični opis ipak dovoljan za terećenje za lakše krivično djelo odnosno nesavjestan rad u službi, iz člana 344. stav 2. KZ RS. Ovaj član propisuje:

(1) Službeno lice koje svjesnim kršenjem zakona ili drugih propisa, propuštanjem dužnosti nadzora ili na drugi način očigledno nesavjesno postupa u vršenju službe, iako je bilo svjesno ili je bilo dužno i moglo biti svjesno da usljed toga može nastupiti teža povreda prava drugog ili veća imovinska šteta, pa takva povreda ili šteta i nastupi, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana došlo do teške povrede prava ili nastupila imovinska šteta u iznosu koji prelazi 50.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

135. Prvostepeno vijeće je oglasilo optuženog krivim za ovo djelo. Naime, prvostepeno vijeće je utvrdilo da su postojala „neusaglašena dugovanja i potraživanja“ prije donošenja odluke Vlade od 18.07.2001.¹⁴⁸ i da dokumentacija koja je priložena sa prijedlogom za vansudsko poravnanje nije bila pouzdana osnova koja bi ukazala na jasan stav sve tri ugovorne strane u pogledu dugovanja.¹⁴⁹ Pretresno vijeće je dalje utvrdilo da time što nije čekao na prijedlog Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, kao što je prethodno dogovoreno na sastanku, optuženi „nije imao osnova da predloži“ da se to uradi, pa je na taj način propustio da utvrdi da li je postojao dug.¹⁵⁰ Prvostepeno vijeće je zaključilo da je optuženi postupio nesavjesno kad je predložio isplatu duga čiji je iznos bio sporan.¹⁵¹

136. Uvidom u izreku presude slijedi da je ista u suprotnosti ili da je protivrječna obrazloženju i zaključcima prvostepenog vijeća na što žalba osnovano ukazuje. Naime, u prvostepenoj presudi se navodi da „Ivanić snosi odgovornost za ovu odluku jer u skladu sa članom 7. Zakona o Vladi Republike Srpske, premijer nadzire postupke vlade i ministarstava“¹⁵² U svojim zaključcima, prvostepeno vijeće nije utvrdilo odgovornost optuženog na osnovu toga što je nadgledao aktivnosti Vlade, nego na osnovu toga da je bio dužan da obezbijedi usklađeno djelovanje ministarstava i provođenje zakona.¹⁵³

137. Apelaciono vijeće dalje ističe da se termin „nadgledati“ inače definiše kao „biti zadužen za grupu radnika ili studenata i biti odgovoran za osiguranje

¹⁴⁸ Prvostepena presuda, str. 77.

¹⁴⁹ Ibid.

¹⁵⁰ Ibid. str. 80-81.

¹⁵¹ Ibid. str. 81.

¹⁵² Ibid, str. 2.

¹⁵³ Ibid. str. 83.

njihovog pravilnog rada."¹⁵⁴ Član 7. Zakona o Vladi Republike Srpske niti koristi riječ „nadgledati“ niti ovlašćuje premijera da obavlja sličnu funkciju u odnosu na aktivnosti vlade i ministarstava.¹⁵⁵ Prema tome, odgovornost optuženog se ne može utvrditi po ovoj osnovi, jer optuženi nije imao ovu posebnu dužnost ili obavezu.

138. U izreci prvostepene presude se također navodi da "on nije imao nikakvog zakonskog niti drugog osnova da predloži i izvrši pripreme da se o ovom pitanju odlučuje na sjednici Vlade RS kojom je on predsjedavao, budući da ni Vlada RS ni Opština Ribnik nisu dugovali novac preduzeću Trgokomerc d.o.o. po osnovu pomenutih ugovora."¹⁵⁶ Ovaj zaključak je u suprotnosti sa nalazima prvostepenog vijeća, koje nije utvrdilo da optuženi nije imao zakonske osnove da predloži i pripremi ovo pitanje, nego je utvrdilo da je postupio nesavjesno kada je dao da se o tome prijevremeno glasa.¹⁵⁷
139. Dakle, osim toga što je izreka pobijane presude protivrječna sama sebi, ona je također protivrječna i razlozima presude. U tom smislu, prvostepeno vijeće u obrazloženju navodi da je optuženi prilikom izvršenja predmetnog krivičnog djela **postupao sa umišljajem**, jer je bio svjestan da ovakvim očigledno nesavjesnim postupanjem može nastupiti šteta, i da je htio takvo postupanje¹⁵⁸. Nadalje, prvostepeno vijeće je utvrdilo, da je optuženi bio svjestan da zbog takvog njegovog nesavjesnog postupanja može nastupiti veća imovinska šteta za ŠG Ribnik¹⁵⁹, koja je u svakom slučaju veća od 50.000 KM, što predstavlja kvalifikovani oblik nesavjesnog rada u službi iz stava 2. člana 344. KZ RS.
140. Iako prvostepeno vijeće nije našlo postojanje namjere, koja je bitan element krivičnog djela zloupotreba službenog položaja, istovremeno je učinilo pogrešku što je iz izreke izostavilo subjektivni odnos optuženog Ivanića prema krivičnom djelu nesavjestan rad u službi. U konkretnom slučaju je bilo potrebno utvrditi **svijest** optuženog prema krivičnom djelu za koje je oglašen krivim prvostepenom presudom.
141. Sporno je, dakle, što se iz izreke pobijane presude ne vidi subjektivni odnos optuženog Mladena Ivanića prema krivičnom djelu nesavjestan rad u službi, te što razlozi iz obrazloženja pobijane presude nisu u skladu sa izrekom.

¹⁵⁴ Longmanov rječnik savremenog engleskog jezika /*engl. Longman Dictionary of Contemporary English*/, str. 1449. (3. izdanje, 1995.).

¹⁵⁵ Član 7. propisuje "Predsjednik Vlade predstavlja Vladu, usmjerava i usklađuje poslove Vlade u vođenju politike, obezbjeđuje usklađeno djelovanje Vlade i ministarstava, stara se o izvršavanju akata Vlade, ostvaruje saradnju s drugim republičkim organima, daje mišljenje predsjedniku Republike o postojanju neposredne ratne opasnosti ili ratnog stanja, potpisuje akte Vlade i obavlja druge poslove utvrđene ovim zakonom."

¹⁵⁶ Prvostepena presuda, str. 2.

¹⁵⁷ Ibid. str. 68.

¹⁵⁸ Prvostepena presuda na str. 90.

¹⁵⁹ Prvostepena presuda na str. 83.

142. Apelaciono vijeće zaključuje da se žalbom branioca optuženog Ivanića osnovano ukazuje na bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH, te je žalba uvažena i u tom dijelu je prvostepena presuda ukinuta i određeno je održavanje pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja.

143. Imajući u vidu da je pobijana presuda ukinuta zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, te da je neoboriva pretpostavka da su one negativno utjecale na zakonitost i pravilnost izrečene presude i da je određeno održavanje novog pretresa, Apelaciono vijeće nalazi da je bespredmetno razmatrati druge žalbene prigovore, pa se u smislu odredbe člana 316. ZKP BiH, ograničilo samo na iznošenje kratkih razloga za ukidanje.

144. U ponovnom postupku otklonit će se učinjene bitne povrede odredaba krivičnog postupka, ponovno izvesti već izvedeni dokazi, te uz ocjenu ostalih žalbenih navoda po potrebi izvesti i drugi dokazi.

145. U skladu sa navedenim, a na osnovu odredbe člana 310. stav 1. u vezi sa članom 314. i 315. stav 1. i 2. ZKP BiH, odlučeno je kao u izreci presude.

Zapisničar:
Neira Kožo

Predsjednik vijeća
Sudija:
Hilmo Vučinić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude žalba nije dozvoljena.

